

הנעשה והנשמע

ב"ה, כסלו-טבת תשס"ח / דצמבר 2007 גיליון מס' 24 מחיר: אינדיבידואלי: € 1.5 אנגלי: £ 1.0 ישראל: ₪ 6.2

עוֹתֵק, חִינָם

כוחתל המזרח

515 שנה לאחר גירוש היהודים,
אירחה בירת ספרד את כנס
רבני ומנהיגי עדות המזרח.

סקירה מרגשת מאירוע היסטורי

Made possible by the

Thanks to the generosity of
Mr. Kay

מנוחתם כבוד

ראש עיריית וילנא
להגר"א יפה שלזינגר:
"הרס בתי עלמין
יהודיים - לא אצלי"

ממצרים ועד הנה

כך שורדת קהילת
אלכסנדריה
ומרחיבה מוסדותיה
ללא כל הפרעה
מצד השלטונות

ארחות קודש ♦ עמודי תפילה ♦ במות תפילה
בתי מזוזה מאבן ♦ פינות נטילת ידיים מאבן
בן צבי 41 ראשל"צ 972-3-9528858 פקס: 972-3-9328852
www.ilmo.co.il - ilmo@zahav.net.il

דבר המערכת

הנעשה והנשמע כסלחטבת תשס"ח / דצמבר 2007

להודות ולהלל

אין כמו כינוס רבני עדות המזרח במדריד בחודש שעבר, לסמל את דברי המדרש בתחילת פרשת וישב: "וישב יעקב, כתיב 'בזעקך יצילוך קבוציך'. תני: כינוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשו, ואת כולם ישא רוח יקח הבל זה עשו ואלופיו, והחוסה בי ינחל ארץ זה יעקב - וישב יעקב". מול נחשולי התקופה, מול סערת הימים, אין כמו כינוסם יחדיו של רבנים מנהיגי קהילות קדושות, לאחד את השורות, לבצר את חומות הקדושה ולהפיח רוח טהרה ורעננות ברוחו של כלל ישראל.

ימי החנוכה מבטאים את נצחון הערכים הרוחניים, התגברות האור על החושך. העיון בהתנהלותם של החשמונאים ומלחמתם ביוונים ובמתיוונים חושף דבר מדהים. שהרי לא היתה לחשמונאים כל בעייה מצד הדין להדליק בכל שמן, ע"פ הכלל ההלכתי ש"טומאה הותרה בציבור". אך בדיוק על כך ניטש המאבק: הרצון העז, התשוקה הפורצת ממעמקי הלב: רוצים טהרה! לא מוכנים להתפשר על שמן שאינו טהור, ומשמים הוכיחו ש"הבא לטהר מסייעין אותו". מאורע שכזה ראו חכמים שיש לצינו לדורות - להודות ולהלל.

ועוד נקודה למחשבה: תוספות במסכת שבת (כ"א:): בסוגייה של חנוכה מקשים קושיה עצומה. הכיצד הסתמכו חכמי אותו הדור על פח השמן שהיה בחותמו של כהן גדול והסיקו שהוא בחזקת טהור, והלא גזרו על נכרים להיות כזבים, המטמאים בהיסט. ומי ערב לכך שהטמאים הרשעים לא הסיטו את פך השמן הלזה? אמר על כך היהודי הקדוש מפרשיסחא, שבזה גופא היה נס גדול - שאיש לא הקשה את הקושיא של תוספות... ללמדך אמונת חכמים תמימה של אותו דור.

היזומה הברוכה של מרכז רבני אירופה שבאה לידי ביטוי בגיבושם ואחדותם של רבני עדות המזרח, יש בה מסר רוחני ועוצמתי לכלל קהילות הקודש. כמה מרגש לראות את אותם המחזיקים בתום היהודי שלא הועם זוהרו; לא קידמה ולא מודרניזציה יגרמו להם לשנות כמלוא נימה ממורשת אבות. האמונה הטהורה והתמימה של "זאת התורה לא תהא מוחלפת" טבועה עמוק בתודעת יהדות המזרח, שעריסיתה בספרד ההיסטורית. לכאן שבו מנהיגי הקהילות. כאן הם חזרו והצהירו נאמנות לאלוקי ישראל ותורתו. כאן הם קשרו קשר להגביר חיילים לתורה, לטהרה, ולמורשת ישראל.

יש לקוות כי הרושם העז של הכינוס הזה והבאים אחריו יביאו לתוצאות מעשיות בהרמת קרן התורה בקהילות הקודש בכל רחבי אירופה, ויקויים מאמר התנא: "כל כנסייה שהיא לשם שמים סופה להתקיים".

א.מ. זילברברג

15

כשרות

בית המטבחים הגדול בקפריסין העמיד את מתקניו לשרות השחיטה המהודרת / יהודה רז

18

זיטומיר של מעלה

הגר"י ליכטנשטיין, חבר מועצת רבני אירופה, נחשף לפעילות יהודית נרגשת במערב אוקראינה / מרדכי ימיני

21

מגרנך ומיקבך

עשרות משגיחי כשרות פשטו על הכרמים בעונת הבציר מטעם בית דין פאריז בראשות הגר"י כהן / מרדכי ימיני

28

הראיון

רבה של אתונה, הרב יעקב אראר מספר על חיי הקהילה ביון והמאמצים לשמר מורשת אבות / אשר מדינה

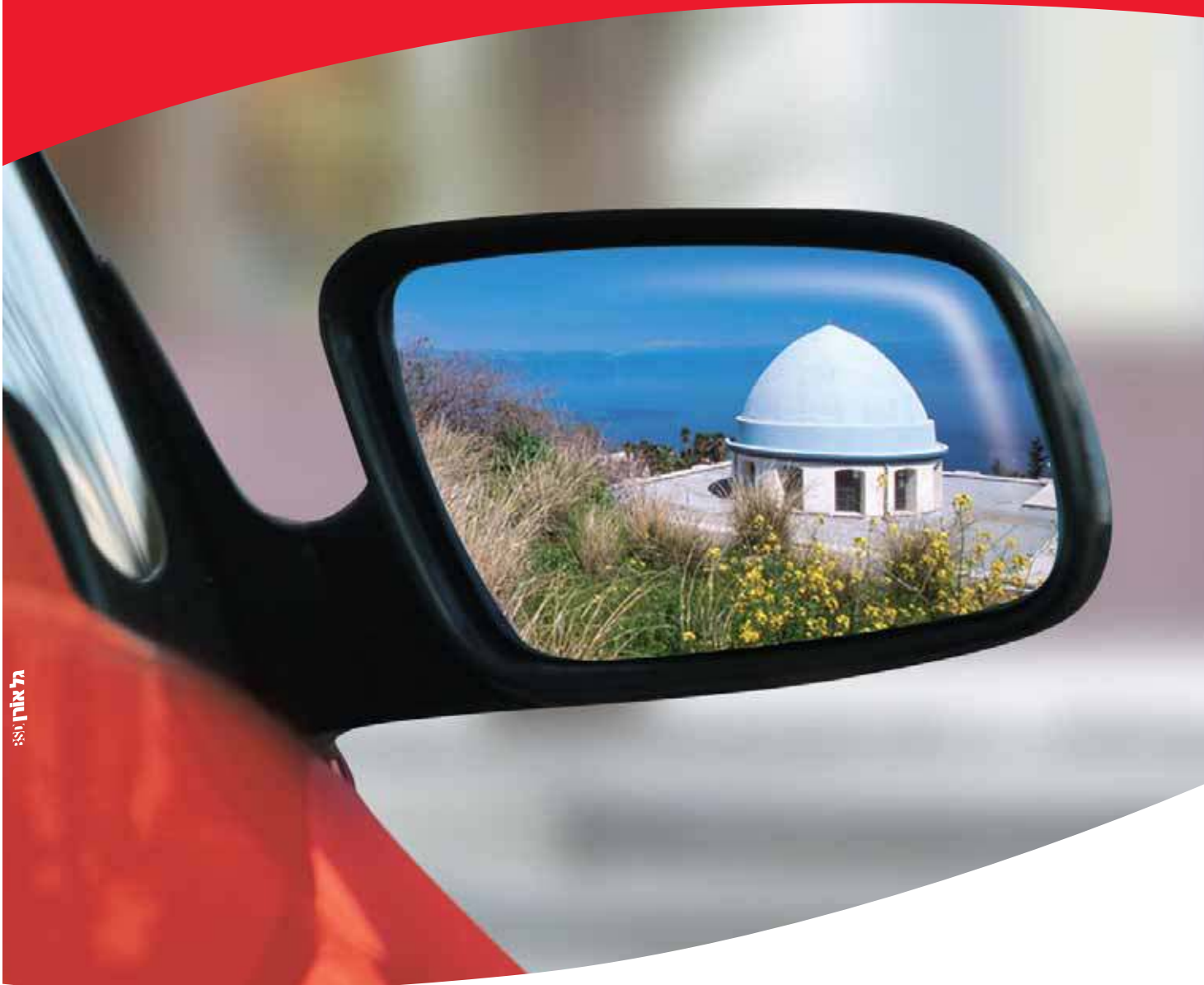
תמונות השער: הכינוס במדריד

יו"ר הוועד הרוחני: הגאון הרב יעקב דוד שמאהל שליט"א
דיין דק"ק שומרי הדת אנטוורפן
מזכ"ל: הרב מנחם מרגולין
עורך: א. מ. זילברברג
מנהל אגף הו"ל: אשר גולד
רכז מערכת: שלמה דרוקמן
כתיבה: שלמה קוק, ישראל הרשקוביץ, אשר מדינה, מרדכי ימיני
עיצוב וביצוע גרפי: ח. סין שלום

יו"ל ע"י 'מרכז רבני אירופה'
Rue Du Cornet 22, Brussels 1040, Belgium
טל: +322-2346-567 פקס: +322-2346-573
דוא"ל: office@rce.eu.com
ארץ ישראל: בית הדפוס 12 (בית השנהב) ירושלים 95483
טל: +972-2-6535949 פקס: +972-2-6516585
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון התוכן הנכתב בגיליון משקף את עמדת הכותבים בלבד

"טבריה - שטובה ראיתה"

מלאך: asu

אוויר ומרכז רבני אירופה יחד כל הדרך!

**הנחות והטבות בלעדיות בישראל
לחברי מרכז רבני אירופה.**

* הזמנות דרך נציגי מרכז רבני אירופה בלבד

● ליסינג ● מכירה ● **השכרה** ● טרייד-אין

AVIS

**We try
harder.®**

מהותה של רבנות

הרב יוסף בנימין צרפתי
רב ומו"ץ "סחזיקי הדת" בריסל

איש על העדה

בפרשת פנחס (במדבר כ"ז ט"ו-כ"ג) נאמר "וידבר משה אל ה' לאמה. יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה". משה רבנו כשנפטר מן העולם דואג ש"לא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" ובקש מהקב"ה למנות פרנס על הציבור. משה רבנו מבקש שתושלם משאת חיייו כלומר שבני ישראל יכנסו לארץ ישראל: "אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם".

והנה רש"י ז"ל (שם) עומד על יתור לשון המקרא "יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה", ומפרש וז"ל אמר לפניו: רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו. והדברים מבהילים, משה רבנו רומז להקב"ה מי ראוי למלאות את מקומו: מנהיג שיסבול כל אחד ודעתו! וכך הסכימה דעת המקום שנאמר "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו", שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד - כאשר שאלת.

ידועים דברי המקובלים שנשמת משה רבנו כוללת נשמותיהן של שישים רבוא ישראל. ויש לבאר זאת עפמ"ש בברכות (דף נ"ח). תנו רבנן הרואה אוכלוסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים, שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה. תנא אין אוכלוסא פחותה משישים רבוא. נשמת משה רבנו כללה את נשמותיהן של כל כלל ישראל ועל ידי זה היה סובל כל אחד ודעתו. ועי' רש"י (שמות י"ח, א') "למשה ולישראל" שקול משה כנגד כל ישראל.

בכתובות (דף ט"ז). איתא תנו רבנן כיצד מרקדין לפני הכלה. בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה. אמרו להן ב"ש לב"ה הרי שהיתה חיגרת או סומא אומרים לה כלה נאה וחסודה? והתורה אמרה (שמות כ"ג, ז') מדבר שקר תרחק. אמרו להם ב"ה לב"ש לדבריכם מי שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או יגנונו בעיניו? הוי אומר ישבחנו בעיניו. מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות. ומפרש רש"י ז"ל (שם י"ז). מדברי ב"ה שאמרו ישבחנה בעיניו אמרו חכמים לעולם תהא

בית הלל מלמדים אותנו יסוד גדול מאד: להיות רחב לב לאחוז אפילו דעות סותרות מן הקצה אל הקצה גם יחד. אותה כלה שבעיניך אינה אלא חיגרת או סומא בעיני בעלה הוא רע ומגונה בעיני הלוקח אינו אלא משובח. כלומר, כלפי האמת של הזולת אין כאן "מדבר שקר תרחק". וזהו "שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו!"

הקב"ה אומר למשה: "וסמכת את ידך עליו. והעמדת אותו לפני כל העדה וצוית אותו לעיניהם. ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל".

הקב"ה מבקש שנים שהם אחד: א'. שיהושע יקבל את בני ישראל מרצון; ב'. שיהושע יתקבל ברצון על בני ישראל. וכמו שלמדים מפירושו של רש"י ז"ל: מצד אחד, "וסמכת את ידך עליו" מפרש רש"י תן לו מתורגמן שידרוש בחי"ך שלא יאמרו עליו שלא היה לו להרים ראש בימי משה. "ונתתה מהודך עליו" זה קירון עור פנים, "למען ישמעו כל עדת בני ישראל" שיהיו נוהגין בו כבוד ויראה כדרך שנוהגין בך. אך מצד אחר, "קח לך את יהושע" קחנו בדברים: אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום. "וצויתת אתו על ישראל" דע שטרחנין הם סרבנים הם, על מנת שתקבל עליך.

למעשה הקב"ה מורה למשה לצוות את יהושע שיהא סובל את ישראל - את הטרחנים ואת הסרבנים. "על מנת שתקבל עליך" - בתנאי זה "אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום".

וע"פ האמור יש לפרש את דברי הירושלמי (נדרים פ"ט ה"ד) המפורסמים: "ואהבת לרעך כמוך רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה". הגדול בתורה, כלל יש בידו והוא אהבת ישראל לאין קץ ותכלה. ואהבת לרעך כמוך זהו הכלל של אדם גדול בתורה. זה סודו של המנהיג - "שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו!"

דעתו של אדם מעורבת עם הבריות "לעשות לאיש ואיש כרצונו".

ולכאורה הלא בית שמאי אומרים טענת אמת נוקבת עד התהום "התורה אמרה מדבר שקר תרחק"! אלא, בית הלל מלמדים אותנו יסוד גדול מאד: להיות רחב לב לאחוז אפילו דעות סותרות מן הקצה אל הקצה גם יחד. אותה כלה שבעיניך אינה אלא חיגרת או סומא בעיני בעלה היא נאה וחסודה. אותו מקח מן השוק שבעיניך הוא רע ומגונה בעיני הלוקח אינו אלא משובח. כלומר, כלפי האמת של הזולת אין כאן "מדבר שקר תרחק". וזהו "שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו!"

הקב"ה אומר למשה: "וסמכת את ידך עליו. והעמדת אותו לפני כל העדה וצוית אותו לעיניהם. ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל".

הקב"ה מבקש שנים שהם אחד: א'. שיהושע יקבל את בני ישראל מרצון; ב'. שיהושע יתקבל ברצון על בני ישראל. וכמו שלמדים מפירושו של רש"י ז"ל: מצד אחד, "וסמכת את ידך עליו" מפרש רש"י תן לו מתורגמן שידרוש בחי"ך שלא יאמרו עליו שלא היה לו להרים ראש בימי משה. "ונתתה מהודך עליו" זה קירון עור פנים, "למען ישמעו כל עדת בני ישראל" שיהיו נוהגין בו כבוד ויראה כדרך שנוהגין בך. אך מצד אחר, "קח לך את יהושע" קחנו בדברים: אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום. "וצויתת אתו על ישראל" דע שטרחנין הם סרבנים הם, על מנת שתקבל עליך.

למעשה הקב"ה מורה למשה לצוות את יהושע שיהא סובל את ישראל - את הטרחנים ואת הסרבנים. "על מנת שתקבל עליך" - בתנאי זה "אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום".

וע"פ האמור יש לפרש את דברי הירושלמי (נדרים פ"ט ה"ד) המפורסמים: "ואהבת לרעך כמוך רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה". הגדול בתורה, כלל יש בידו והוא אהבת ישראל לאין קץ ותכלה. ואהבת לרעך כמוך זהו הכלל של אדם גדול בתורה. זה סודו של המנהיג - "שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

ביוזמת אגף הכשרות במרכז רבני אירופה:

ועידת הכשרות האירופאית תתכנס בקרוב בבודפשט בהשתתפות רבנים ומומחים נודעים

הוועידה תתקיים בין התאריכים ב-ה אדר ב' תשס"ח

יתאפשר לקהל המשתתפים להשתטח על ציונו של מרן החת"ם סופר בפרשבורג ולסייר במוסדות התורה המקומיים. בישיבה השתתפו בין השאר יו"ר האגף לקשרי חוץ ופרויקטים מיוחדים ר' יוסף קורניק ואיש הארגון ר' יוסף הופמן.

באגף הכינוסים והסמינרים של מרכז רבני אירופה נערכים להיבטים הלוגיסטיים של הוועידה, אירוח ברמה גבוהה של משתתפיה וארגון הפרטים הטכניים שיאפשרו את הצלחת הכינוס. רכז האגף ר' דוד רוז מעריך, כי כמו בכינוסים דומים - גם הפעם צפויה השתתפות ערה של רבני קהילות באירופה המגלים ענין רב בנושאי הכשרות.

יצויין, כי המלון בו תתארח הוועידה ממוקם באזור פסטורלי על גדות הנהר הדנובה, מה שיוסיף להרחבת הדעת של משתתפי הכינוס החשובים. את באי הוועידה יקדמו הרבנים בבודפשט, חברי מועצת רבני אירופה: הגאון הרב ברוך אוברלנדר רב דק"ק 'חברת ש"ס', והגאון הרב משה טוביה וייסבגר רב דק"ק 'עדת יראים' בבודפשט.

מאת מנחם ימיני

בבודפשט שבהונגריה תיפתח בקרוב ועידת הכשרות האירופאית, בהשתתפותם של רבנים ומומחים בעלי שם עולמי בתחום כשרות המזון. הוועידה, שתפתח ביום ב' אדר ב' ותימשך 3 ימים ביוזמת אגף הכשרות של מרכז רבני אירופה, תרכז את מכלול הנושאים הקשורים לכשרות המזון - החל מעדכון על בעיות שנתעוררו באחרונה ברכיבים שונים, התמודדות ופיקוח במפעלי ייצור אירופאים, וכלה ביוזמות חדשניות שיועלו במגמה לביצור חומות הכשרות.

יו"ר אגף הכשרות במרכז רבני אירופה, הגאון הרב פנחס פדווא מציריך אומה, כי הוועידה בהונגריה תהווה חלק בלתי נפרד מסדרת כינוסים שהחלו אשתקד בבריסל, במטרה לדון בסוגיות שעל סדר יומה של מערכת הכשרות העולמית בכלל והאי-רופאית בפרט.

"מטבע הדברים, כינוס שכזה מביא בכנפיו דיונים ועדכונים, תוך החלפת רעיונות יצירתיים בין מומחים ידועי-שם מכל העולם, דבר שיהווה תרומה רבה לחיזוק הכשרות בקהילות היהודיות", אמר הרב פדווא בתחילת השבוע.

בישיבת היערכות שהתקיימה בימים אלה במעונו של הגאון הרב יעקב דוד שמאהל, דיין דק"ק 'שומרי הדת' באנטווערפן וחבר מועצת רבני אירופה, בראשותו של הגר"פ פדווא, סוכם על חלוקת שני ימי הוועידה למושבים שיעסקו בנושאים המקצועיים והמדעיים השונים, כאשר ביום השלישי לוועידה

לכבוד רבני הקהילות שיחיו שלום וישע רב.

בס"ד עלה בידינו להקים "קרן טהרה" אשר תתמוך ותסייע בבניית מקוואות טהרה ברחבי אירופה, וכמו"כ בעזרה לשיפוץ מקוואות קיימים הזקוקים לשיפוץ ממניעים הלכתיים.

סיוע ועזרת הקרן תינתן לקהילות אשר עומדות בקריטריונים אשר הוצבו ע"י הקרן למימושו המיידי של הסיוע לבנייתו או שיפוצו של מקווה הטהרה.

מתן הסיוע וסדר העדיפות ייקבע ע"י החלטת "אגף המקוואות" בראשותו של הגאון הגדול הרב יעקב ישראל ליכטינשטיין שליט"א יו"ר האגף. כמובן שהתחשבות עודפת תהיה לקהילה אשר סובלת מחוסר מקוואות באזור הקרוב.

קהילה אשר תקבל את הסיוע תידרש לעמוד בפני הדרישות ההלכתיות שנקבעו ע"י הרבנים חברי מועצת "מרכז רבני אירופה" שליט"א, בראשות הגאון הרב לכטינשטיין יו"ר האגף שליט"א.

מכיוון שמטרת הקמת קרן זו היא לתמוך בבניית מקוואות חדשים, ולסייע ולהציל ככל האפשר כמה שיותר מקוואות שרמתם ההלכתית בכי רע. ע"כ אנו פונים אליכם כבוד רבני הקהילות להודרו בעניין נחוץ זה, ולהעמיד לרשות "אגף המקוואות" את המסמכים והאישורים הרלוונטיים הן בהקמת מקווה חדש הן בשיפוצו של מקווה קיים בכדי שתוכניתנו תוכל לרקום עור וגידים למען טהרת ישראל.

נא לשלוח האישורים והפניות לפקס שמספרו 972-26516585 במשרדנו בארה"ק.

בברכה

אברהם אבא טורצקי
מנהל אגף המקוואות

בוותל המזרח

הם נטשו את הארץ כפזית-הטובה, נטלו את מקל הנדודים היהודי הנצחי והעתיקו משכנם לארצות אחרות, למזרח ולמערב. מי שנותרו שם, הסתירו את יהדותם והחביאוה. חלקם נתפסו בידי האינ קוויזיציה הנוראה, עונו והושפלו, הם הועמדו על יד חבל הגרדום והתבקשו רק להצהיר הצהרה אחת. אך הם, בגבורה יהודית עצומה שהותירה את רושמה על בני עמם כולם, ביכרו את המוות על פני ההתכחשות לצור קונם, העדיפו למות על קידוש ה' בגבורת נפש עילאית ולא לבגוד בה' וביהדותם. חמש מאות וחמש עשרה שנה אחר כך. במרכז עיר הבירה של אותה ארץ, נשמע שוב קול אותם יהודים ואותה יהדות. באופן רשמי, כאורחי הממשל ובחופשיות מוחלטת, נערך הכנס הגדול, בו נידונו הדרכים לחיזוק היהדות, לחיזוק הקהילות ולאיחודם של כל צאצאי אותם מגורשים של אז. הכנס של מרכז רבני אירופה לחכמי הספרדים במדריד בירת ספרד. לקרא ולהתרגש.

הרב יוסף סופר, מדריך ספרד

שית בגודלה, אך גדולה מאחרות בצפיפות ומספר דריה, מגבולה הצפוני שבאוקיינוס הקרח הצפוני ועד האוקיינוס האטלנטי שבמערבה, מהרי אורל והים הכספי שבמזרחה ועד לים התיכון והים השחור שבדרומה. כמעט בכל מקום וצד ביבשת אירופה היו, ישנם ויהיו יהודים.

היהודי הנצחי והעתיקו משכנם לארצות אחרות, למזרח ולמערב. היו גם שנותרו שם, מאחור, עם זהות שאולה, בדויה ואנוסה. הם הסתירו את יהדותם והחביאוה והמשיכו לחיות בארץ אליה הורגלו. חייהם התנהלו תחת זכוכית מגדלת ורבים מהם נתפסו. אך כשהם נתפסו בידי האינקוויזיציה הנוראה, הם עונו והושפלו, הם הועמדו על יד חבל הגרדום והתבקשו רק להצהיר הצהרה אחת. אך הם, בגבורה יהודית עצומה שהותירה את רושמה על בני עמם כולם, ביכרו את המוות על פני ההתכחשות לצור קונם, העדיפו למות על קידוש ה' בגבורת נפש עילאית ולא לבגוד בה' וביהדותם.

חמש מאות וחמש עשרה שנה אחר כך..... במרכז עיר הבירה של אותה ארץ עצמה באולם רחב ידיים ובנוכחות קהל רב ומכובד, נשמע שוב קול אותם יהודים ואותה יהדות.

באופן רשמי, כאורחי הממשל ובחופשיות מוחלטת, נערך הכנס הגדול. הכנס שהיווה את הניגוד המוחלט מההיסטוריה שקדמה לו בשנים כה רבות. הכנס בו נידונו הדרכים לחיזוק היהדות, לחיזוק הקהילות ולאִיחודם של כל צאצאי אותם מגורשים של אז, הכנס של מרכז רבני אירופה לחכמי הספרדים במדריד בירת ספרד.

בשידור חי

חשמל עמד באוויר עת בקע קולו של הראשון לציון הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף שליט"א מתוך מערכת ההגברה. הס הושלך בקהל והכל ביקשו שלא להפסיד ולו גם מילה אחת מדבריו.

ארץ אחת ישנה, ובה במשך מאות בשנים ובאופן רשמי, לא דרכה כף רגלו של יהודי. לא בגלל שליהודים לא היה מה לעשות בה, לא בגלל שאין בעברם משהו הקושר אותם עמה, ואפילו לא בגלל שלא היה בחפצם להגיע אליה.

היא, בהחלטה רשמית מלאת אכזריות ורוע, החליטה לגרשם ממנה ולשלול מהם את האפשרות לשוב אליה.

ספרד

הארץ שלפני חמש מאות וחמש עשרה שנה גרשה את יהודיה הרבים וקטעה בכך את תקופת תור הזהב של יהודיה. הארץ שנהנתה במשך שנים רבות מאוד מחכמת אזרחיה היהודים שאף כיהנו בה במשרות רמות לטובתה שלה. הארץ שחיי הרוח פרחו בה ובמבט של שנים רבות לאחור היא נחשבת כאחת המדינות שהשפיעו יותר מכל על ההיסטוריה היהודית ברוח ובגשם, המדינה הנחשבת כערש לידתן וצמיחתן של קהילות רבות ברחבי העולם.

היא מאסה ביהודיה ובה יצא צו הגירוש הנורא שהציב בפני תושביה – בני העם היהודי - את הבחירה להמיר את דתם ולהישאר בה – או להיות כיהודים גאים ונאמנים לדתם, אך לעזוב אותה.

הניסיון היה קשה, אך רובם עמדו בו בגבורה. הם נטשו את הארץ כפוית-הטובה, נטלו את מקל הנדודים

הרה"ג משה עמאר

הרה"ג משה בן-דהן

הרה"ג שלום איידלמן

הרה"ג משה שלמה עמאר

עניינה של היהדות הספרדית באירופה" היתה ההחלטה שנפלה פה אחד.

באירופה חיים כיום מעל לאלף רבנים וראשי קהילות וכארבעים אחוז מהם נמנים על בני העדות הספרדיות.

היכן עורכים כינוס שכזה?

אין סמלית יותר מספרד, הארץ ממנה נפוצו יהודים לכל ארצות המזרח והמערב, המקום שעל שמו נקראים בני כל עדות המזרח – ספרדים.

התוכנית גובשה והלכה. ראשי המרכז שאך לפני כשנה זכו להכנס אל מעונו של הגר"ע יוסף שליט"א, ביקשו לקבל את תמיכתו גם לכינוס הזה.

לאחר ששמע כי בהם הוא המדובר, נענה לבקשתם ומכתבו האיר את פני המזרח. במכתבו הגדיר הרב שליט"א את הכינוס ככינוס הצדיקים שיפה להם ולעולם והוסיף במילים רבות לשבח את הכינוס ואת עורכיו.

הוא ציין לשבח את הרה"ג יוסף צרפתי שליט"א רב ומו"ץ בקהילת מחזיקי הדת בבריסל שבבלגיה, שהיה מיוזמי הכינוס הזה ועמל רבות על קיומו והכנתו.

יוזמי הכינוס בקשו לקבל את ברכתם של עוד מגדולי עולם התורה וההלכה בארץ הקודש, כותב השורות זכה להיות השליח לכך.

בשליחותם של מרכז רבני אירופה נכנס כותב השורות אל מעוניהם של גדולי ומאורי הדור שליט"א וקיבל את ברכתם עלי כתב לקראת הכינוס.

וכי "בכנוס כזה מתבסס כסאו של מלך מלכי המלכים". הגר"ע בירך את באי הכינוס ש"הקב"ה ינחה אתכם בעצה טובה מה לתקן ואיך לתקן ויערה עליכם רוח ממרום" ו"כשם שזכינו שחוזרים לספרד - עיר שגורשנו ממנה - כן יקבץ ה' כל נידחנו".

גם הגאון רבי משה צדקא שליט"א הגדיר, בכתב ידו, את הכינוס הזה ככינוס הצדיקים ודברי שבח רבים הופיעו גם במכתביהם של הראשל"צ הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א, ראש ישיבת כסא רחמים הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א, הגאון רבי שלמה בן שמעון שליט"א, הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, המקובל הרה"צ בניהו שמואלי שליט"א, הרה"ג עמרם אלחודד שליט"א אב"ד חיפה ועור גדולים וחשובים.

שנה גורשה מכאן והיום שבה כאורחת כבוד הגאה להמשיך את מורשת המגורשים עשירי הרוח, להתהדר באותה מורשת עתיקה ונצחית ולשוב לכאן, בדווקא, כדי לדון בהמשך הנחלת אותה מורשת ממש לבני דורנו ולדורות הבאים. מורשת יהדות ספרד המפוארת שהעניקה לעולם את גדולי התורה, ענקי הרוח – בני דורות "תור הזהב" וצאצאיהם שנפוצו לארצות המזרח והמערב.

כינוס זה הינו בעל משמעות היסטורית רחבה יותר גם בהיותו נערך על ידי "מרכז רבני אירופה" אשר בכך הציב, לראשונה, סטנדרטים חדשים ביחסו של עולם התורה וההלכה האירופי ליהדות ספרד באירופה ובכלל.

ההקשר ההיסטורי ליווה את הכינוס בכל חלקיו: עצם מהותו של הכינוס שכאמור נערך בספרד בדווקא, וכמוהו גם שילובו של הסיור החותם, רב-המשמעות בטולדו העתיקה, ערש פעלם של גדולי ומאורי האומה.

בארץ המקור

ראשיתו של הכינוס בישיבה שנערכה במשרדי "מרכז רבני אירופה" לפני מספר חודשים. "עלינו להעלות על סדר יומה של יהדות אירופה את

היה זה כאילו והרב שליט"א נמצא במדריד עצמה ממש, כאן באולם בו נערך הדינר המרכזי בהשתתפות כל הרבנים באי הכינוס לחכמי ורבני אירופה הספרדית ובהשתתפות ראשי הממשל שבאו לחלוק כבוד לאורחיהם החשובים.

"אני אברך ולי נאה לברך" פתח הגר"ע יוסף שליט"א בדבריו ואכן בירך, בשפע רב, כהרגלו בקודש, את הארגון העומד מאחורי הכינוס הזה, את מארגניו, את כל הרבנים המשתתפים בכינוס ואת כל הנוכחים באותה עת באולם.

ההתרגשות אחזה בכולם. ניתן היה לחוש את מאמצו של הרב להעניק לבאי הכנס שהתכנסו מכל החוגים והעדות את התחושה כאילו והוא עמם ממש, לכבדם על מאמציהם למען בני קהילתם ולהדריכם בהמשך הדרך, למען עתיד ילדי עם ישראל בכל מקום שהם. למען הדורות הבאים.

היה זה אירוע היסטורי של ממש. בעיני כל הנוכחים.

אולם בל נקדים את המאוחר.

משק כנפי ההיסטוריה נשמע היטב כבר יומיים קודם לכן, בבית הכנסת המרכזי של קהילת מדריד.

בכינוס תורני-הלכתי של ממש, הדהד ברמה קולה של היהדות הנצחית, זו שלפני חמש מאות

הגאון הרב ישראל יעקב לכתנשטיין מעניק לנציגו של שר המשפטים שי לשולחו

הרה"ג אהרן חסיד

הרה"ג יצחק ניאזוף

הרה"ג יצחק גולדשטיין

נמאר

הרהורים מגבוה

יום שני פרשת וירא.

משדה התעופה של מדריד אנו יוצאים לכיוון בנין הקהילה היהודית בעיר. שם בבנייני הקהילה מצפה לנו תוכנית עשירה ומנוצלת היטב, של כינוס שכל כולו אחדות וקידוש ה'.

במהלך השבוע שעבר ביקר כאן הגרפ"ל פדווא שליט"א דיין ומו"ץ חסידי בעלזא בציריך וי"ר אגף הכשרות במרכז רבני אירופה, שהוסיף הידורי כשרות והביע את שביעות רצונו מהתנהלות מטבחה המפואר של הקהילה היהודית במדריד.

גם אנשי הלוגיסטיקה של מרכז רבני אירופה, ובראשם הרב דוד רוז מנהל אגף הסמינרים, שוהים כאן מזה כמה ימים ומוודאים כי הכל, אבל ממש הכל יתנהל כמתוכנן.

זמן קצר קודם לכן, בשעת הנחיתה, התבוננתי מחלון המטוס בעיר המשתרעת תחתיו למלוא העין.

כמעט ששה מליון אנשים מתגוררים בה ובסביבתה, ארבעים מליון מתגוררים בכל הארץ הזאת.

כמה מליונים היו חיים בארץ הזאת לולי הגירוש? כיצד היו נראים פני העיר לולי הגירוש?

כיצד היו נראים פני כל העולם היהודי לולי היה רצון ה' מתקיים בגירוש הנורא ההוא?

רחבת ידיים היא הארץ הזאת, ניתן לראות זאת היטב ממעוף הציפור. באותו מעוף רצות המחשבות על צרות אופקי טבע האדם, שעקב פנאטיות ואמונה עיוורת באנשי כמורה נטולי לב, גירש, מכאן ממש, את אבותינו היהודים ואף הקיז את דמם באכזריות מקפאית דם. אכזריות אותה ניתן היה לפגוש רק בכיכרות האוטו-דה-פה מול קהל עולז למראה יהודי הנופח נשמתו בייסורים ולאחר ייסורים קשים עוד יותר במרתפי האינקוויזיציה.

משדה התעופה אנו נוסעים עם נהג מקומי. אדיב מאוד הוא הנהג, ונראה שלא רק שטרות היווה הם שהביאוהו לכך.

האם הוא, לו חי בתקופת הגירוש, היה משתף פעולה עם הגירוש הזה? האם גם הוא היה גורר יהודים אל האוטו-דה-פה?

ואולי הוא עצמו מצאצאי האנוסים המעונים? אני מתבונן בכל אותם עשרות בני אדם הניצבים בדומיה ונימוס בהמתנה לקרובי משפחה הנוחתים ויוצאים מהטרמינל, מדהים להבחין בשקט והניגוד השורר בין נקודת מפגש זו למקבילתה בישראל. יפיפותו של יפת.

ישנו הנותר קפוא למראה קבוצת היהודים חבושי

המגבעות ובעלי הציציות המתבדרות וישנם העוקבים בעניין רב. אך כולם בנימוס.

על זה - גם על האחר, מתעוררות השאלות: אבותיו של מי מהם נאלצו להסתתר במרתפים ולקיים מצוות בחשאי? אולי בדמו של מי מהם זורם דם יהודי אבוד שנטמע בין הגויים באבדן הקשה והמר יותר מכל ייסורי המגורשים שנטשו את הארץ הארורה הזאת?

המחשבות הללו מלוות אותי (מאוחר יותר שמעתי את שכמותן מפי כמה מחשובי הרבנים משתתפי הכינוס) כל העת, וכדמותן צפה בכל יציאה לרחוב הספרדי הקריה.

כצאצא ישיר למגורשי ספרד קשה היא המחשבה על שהתרחש כאן לפני שנים כה רבות, "כמה סבל עבר על אבותיי הישירים לפני צאתם מהארץ הזאת?" מנקרת המחשבה שוב ושוב. ואולם, מנגד, גאוה גדולה ממלאה את ליבי לשוב אל הארץ הזאת מתוך ההבנה (שיצאה מפיו של אחד מגדולי ישראל בעת שואת אירופה) כי מעדיף אני להיות מצאצאי המגורשים - מאשר מצאצאי המגרשים האחרים...

אז נדבר

צהרי יום ב': את מושב הפתיחה פותח ר' יוסף קורניק, מנהל אגף קשרי החוץ במרכז רבני אירופה, "בכבוד האכסניה" של הקהילה היהודית במדריד ובראשה הרה"ג משה בן דהן שליט"א.

הוא מזכיר את יום פטירתה של רחל אמנו ע"ה החל בערב של יום ומציין כי אין מתאים מיום פטירת האם שנקברה בבית לחם בדווקא, עבור בניה המגורשים, לעריכת כינוס המאחד את בניה, מכל העדות, להתכנסות שכל כולה "חדש ימינו כקדם", בארץ ממנה גורשו.

הוא מזמין את הרב מנחם מרגולין מזכ"ל הארגון, המזכיר את דברי חז"ל על כך ש"גדולה הכנסת האורחים מקבלת פני שכינה" - נושא הנלמד מהנהגת אברהם אבינו עם המלאכים.

"כאן אנו זוכים לשתי הבחינות ב'הכנסת האורחים' של בני הקהילה היהודית בראשות הרב בן דהן ול'קבלת פני השכינה' בכינוס הרבנים כאן כשציבור כה חשוב העוסקים בתורה זוכים להקבלת פני השכינה.

הרה"ג יוסף בנימין צרפתי שליט"א רב ומו"ץ בקהילת 'מחזיקי הדת' בבריסל מציין כי "אנו מתכנסים כאן היום, כאשר חמש מאות וחמש עשרה שנה לאחר הגירוש בטלה אותה מלכות ובטלה גזירתה, ואנחנו צאצאי המגורשים נשארו להתאסף דווקא כאן כדי לחזק את הקהילה היהודית שבמדריד עצמה".

הוא ציין את הדעה לפיה מרבית בני אשכנז הם מבני

הרה"ג יוחנן גוראריה

הרה"ג רמי אביגדור

הרה"ג יוסף טייב

הרה"ג ירמיה מנחם כהן

הרה"ג ישראל יעקב לכטנשטיין

הרה"ג יעקב דוד שמאהל

הרה"ג יחיה טובול

כולם, אבל ממש כולם נהגו כבוד במנהגי העדות האחרות. זה היה שונה מאוד עבור בן ארץ ישראל, המגיע לכינוס שכל כולו עוסק במנהגי העדות, שכל כולו מזמין את חידוד ההבדלים. אולם בימי הכינוס נוכחנו לפתע לראות כיצד יתכן ואפשרי הדבר הזה. כיצד ניתן לנהל כנס שלם בן שלושה ימים, בהשתתפותם של רבנים ממגוון רחב כל כך, ולצאת ממנו עם תחושה כה נפלאה של אחדות אמיתית. אולי כדאי יהיה לערוך כינוס שכזה בארץ ישראל?

אשכנזי אצל ספרדים

אחד הרגעים היותר מרגשים בכינוס היה בעת עלותו של הרה"ג שלום איידלמן שליט"א הפועל כרב וכשליח חב"ד בקזבלנקה שבמרוקו, מזה קרוב לחמישים שנה. תחת הכותרת המסקרנת "רב אשכנזי בארץ ספרדית" עלה הרב איידלמן לשאת את דבריו בהם תיאר כיצד שיתף עמו פעולה הגאון הגדול רבי שלום משאש זצ"ל לפני עלותו לכהן פאר ברבנות העיר ירושלים וגם לאחר מכן. הרב איידלמן סיפר על האחדות השוררת במרוקו ועל הצורך באחדות שכזו בין כל חלקי עם ישראל בכל מקום.

בעיין רב

כותרתו של המושב השני – אותו ניהל הגאון הרב בנימין יעקאבס יו"ר ועד הרבנים בהולנד וחבר 'מועצת רבני אירופה' – היתה "עיונים בסוגיות קהילתיות". המושב נפתח בדבריו של הרב יעקאבס שעמד על כך שהכינוס יזכה מן הסתם לכותרות בעיתונים, אולם "הכותרות האמיתיות נעשות בעבודתם הקשה והיומיומית של אנשי המרכז הפועלים ללא לאות להגדלת כח הקדושה באירופה". הוא גם תיאר את המצב בארצו, כאשר לולי הגירוש לא היו שם חיים יהודיים כלל. בתחילת הדרך היו שם רק ספרדים ומאוחר יותר הגיעו גם האשכנזים.

"אינני בא להשמיע לרבנים דברי חכמה, אולם חז"ל הלא כבר אמרו שאין חכם כבעל הניסיון" במילים אלו פתח הרה"ג אהרן חסיק, רבה של ג'ירלטר את דבריו ששבו את לב כולם.

מאוד עבורנו, לראות מספר כה רב של רבנים הבאים לכאן" אמר רב המקום ברגש רב. הרב בן דהן סוקר בקצרה את תולדות הקהילה היהודית במדריד ומוסיף: "האתגר הגדול ביותר היום בספרד הוא בנושא החינוך! משמעות רבה יש לכינוס שכזה בחינוך בנינו במתן הדוגמא הנכונה של חכמי התורה. זהו רק חלק מהסיוע הרב לו אנו זוכים מידי מרכז רבני אירופה"

אחדות

כשבשלב מסוים, בעיצומו של הכינוס, שאל אותי ר' יוסף קורניק כיצד אני מסכם את הכינוס עד כה, היתה בפי מילה אחת: אחדות. בכינוס השתתפו רבנים מכל החוגים והעדות, ספרדים כמובן ולצידם ליטאים וחסידים. במהלך הכינוס ניתנה רשות הדיבור לכולם בתחומים רבים הקשורים לנושא לשמו נערך הכינוס הזה.

יהודה ומרבית הספרדים הם משבט בנימין - דבר המוסיף טעם רב לעובדת קיום הכינוס לחכמי הספרדים בתאריך פטירת רחל, אם בנימין.

הרב יצחק גולדשטיין, שליח חב"ד הפועל בספרד מזה כמה עשרות שנים סקר בקצרה את גודל המהפכה שנערכה במדריד בשנים אלו והפליג בשבחו של הרב בן דהן שמאז בואו למקום לפני כעשרים שנה קיבלה המהפכה הזאת תנופה גדולה יותר ומשמעותית יותר. "עשרות משפחות החליטו בשנים אלו להיות שומרי תורה ומצוות ואפילו לעלות לארץ הקודש בשביל דור העתיד".

מארח הכנס הרה"ג משה בן דהן שליט"א, רבה הראשי של מדריד, ציין בדבריו עד כמה חשובה עריכת כינוס שכזה בקהילתו. "קהילתנו מונה כארבעת אלפי איש הנאבקים על כל בדל יהדות, זהו אירוע חשוב מאוד ומחזק

עם הפנים לעתיד

היה זה כינוס שכל כולו הזדמנות, מלאת התפעלות מצידנו, להתרשם באופן בלתי אמצעי מפעילותם של רבני הקהילות המוסרים את נפשם על קיום היהדות בפינות הנידחות ביותר בעולם תוך התמודדות עם אתגרים שכלל אינם מצויים בארץ ישראל. היתה זו גם הכנסת האורחים של הקהילה הספרדית ושל רבה החשוב הרה"ג משה בן דהן שליט"א שהמחישה לרבים כי גם בחלוף חמש מאות שנה עם ישראל חי וקיים ותכונותיו הטובות יחזרו עמו מכל מקום לכל מקום.

זו היתה גם ההזדמנות להיחשף בעדויות מכלי ראשון וישיר, מפיהם של רבני הקהילות, לתרומתו העצומה של "מרכז רבני אירופה", אשר הספיק בשנים מספר לחולל מהפכה של ממש בכל הקשור להתנהלות הקהילות מכל הבחינות, בתרומתו הגדולה להם ובמענהו הניתן לרבניהן על כל צעד ושעל בתחומים הדורשים מקצועיות ומיומנות.

האם יצאו גם תוכניות לעתיד? אני שואל את הרב מנחם מרגולין. בוודאי שישנן: במפגש עם הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א סוכם על כמה פרויקטים עתידיים עליהם ידובר ביתר הרחבה בפגישה שתיערך בקרוב בירושלים.

ויש גם משהו מיידי: "מרכז רבני אירופה החליט, בעקבות הכינוס הזה ובמהלכו, לפתוח מחלקה מיוחדת שתעסוק באופן מיוחד בצרכי וענייני הקהילות הספרדיות ברחבי אירופה!"

הכרזה זו של מזכ"ל מרכז רבני אירופה הרב מנחם מרגולין, היוותה סיכום משמעותי מאוד של שלושת ימי הכינוס של חכמי ורבני אירופה.

סיכום אותו ידעו להעריך כל רבני אירופה, המכירים זה מכבר את פעלם של אנשי המרכז. הם אינם זקוקים להמתין לכינוס הבא כדי לשמוע ולפגוש את מרכז רבני אירופה, הם חיים אותם כל הזמן.

הרה"ג אהרן בצוץ

הרה"ג אבשלום קאלזאן

הרה"ג שלמה קצין

הרה"ג לוי יצחק גרליק

הרה"ג טוביה הוד

הרה"ג אליעזר שמחה וייס

הרה"ג אברהם חזן

הרה"ג יוסף בנימין צרפתי

הרה"ג ישועה חדד

הרה"ג יהודה דרעי

הרה"ג יצחק יוסף

שלוש פעמים כי טוב

לשלושה חלקים נחלק יומו המרכזי של הכנס: לפני הצהריים נשמעו משאיהם של גדולי הדיינים בסוגיות ייחודיות מתוך העניינים המגיעים אל בתי הדין בכל קהילות ישראל בכל רחבי העולם היהודי. בחלקו השני של היום נשמעו שיעורים הלכתיים בסוגיות מרכזיות הנוגעות למנהגי קהילות הספרדים. בחלקו השלישי של היום נערך דינר גדול ומרכזי בהשתתפותם של מארחי הכינוס, ראשי הקהילה היהודית ונציגי הממשל שבאו לחלוק כבוד לאורחיהם החשובים שהתקבצו למדריד מכל רחבי אירופה כדי לדון בהמשכיות מורשת יהדות ספרד.

לקראת תחילת יומה השני והמרכזי של הוועידה הספיקו כמה מהרבנים לשוב לבתיהם עקב התחייבויות קודמות, אך עוד יותר הספיקו להצטרף ולהגיע למדריד מכל קצוות אירופה.

לפני ארוחת הבוקר אני מספיק לשמוע מפי הרה"ג אברהם נהון שליט"א ראש הכולל במדריד, על פעילות הכולל הזוכה לקרב יהודים רבים לאביהם שבשמים. "זהו מקום שנפתח לפני שנים לא רבות, אך כבר הספיק לחולל הרבה מאוד".

כותרתו של המושב הפותח את היום היא "סוגיות בדיוניות, אבן העזר וחושן משפט". הגאון הרב יחיא טובול שליט"א, רבה של ליאון שבצרפת וחבר 'מועצת רבני אירופה' עוסק, במשא תורני מובהק, בנושאי הגיטין הנמסרים בין בני זוג ספרדיים בבתי דין אשכנזיים ולהיפך בנושאים השונים הכרוכים בכך. הרה"ג יוסף טייב שליט"א דיין קהילת וונסען שבצרפת מנווט את המושב הזה הלאה אל משאו של הגאון הרב ירמיה מנחם כהן שליט"א אב"ד פאריז, חבר 'מועצת רבני

ואכן, כבעל ניסיון בקי ורגיל פרס הרב חסיד את משנתו הרחבה בפני משתתפי הכינוס, משנה הסדורה לו מאת רבו הגר"ש וולבה זצ"ל ממנו קנה חכמה בימי נעוריו וגם אחר כך.

במתק רב נאמרו גם דבריו של הרה"ג יצחק ניאזוף רבה הספרדי של וינה שבאוסטריה, אשר ייצג להלכה ומעשה את המעמד המרתק של "רב ספרדי בקהילה אשכנזית".

במשאו התורני עמד הרב ניאזוף על גדרי האיסור של "לא תתגודדו" במקרים בהם ישנן קהילות שונות באותה העיר ולאחר מכן עבר לעסוק בנושא הנוסף של מעמדה ההלכתי של הקהילה הבוכרית תוך הבאת חידושים רבים הנוגעים לנושא זה ולא היו ידועים בציבור בעבר.

בהמשך נשמעו גם דבריו של רבה החדש והצעיר של העיר ברצלונה הרב רמי אביגדור שליט"א בנושא "הנהגת קהילה ספרדית המורכבת מעדות שונות".

הרב אביגדור גולל אף הוא בהרחבה את דרכי התמודדותו עם אתגרי עירו.

חודשים ספורים הוא מכהן בעיר זו וכבר נשמעו מפיו רעיונות יעילים ומחכימים הקשורים לעירו ולדומות לה.

את המושב הזה חתם כותב השורות אשר ייצג, (בדברים שבעל פה - לשם שינוי), את המוסף התורני 'עונג שבת' של עיתון 'יום ליום' היוצא לאור בארה"ק, בכל הקשור לחינוך לחיי תורה אמיתיים, תוך ההתבוננות בגדולי התורה המפארים את כותל המזרח היהודי ובעמל התורה שלהם.

היה זה המשא האחרון ביומה הראשון של הוועידה. תפילת מנחה וערבית, ארוחת הערב, והסתיים היום הראשון.

את דברי התורה בארוחת הערב השמיעו הרה"ג יוחנן גוראריה שליט"א רבה של העיר חולון (שתיאר את האידיליה השוררת בעירו בין כל העדות, בהיותם מקפידים לנהוג כבוד זה בזה), והרה"ג יהודה דרעי שליט"א רב העיר באר שבע שהיו נציגי הרבנות בארץ יחד עם הרה"ג אליעזר שמחה וייס שליט"א רבה של כפר הרא"ה.

אירופה' ויו"ר אגף גיטין ומעשה בית דין שפותח את דבריו בכמה סיפורים אישיים ממקור ראשון ובגוף ראשון מחוויותיו בביקור בספרד לפני שנים רבות, מתגליותיו בנושאים שונים הקשורים למוצאן של מספר משפחות חשובות ועוד פרשיות היסטוריות בעלות משמעות.

במשאו ההלכתי מתמקד הגר"י כהן שליט"א בדברים על דינה של היתר בעלת תשובה לבעלה ובעוד נושאים הלכתיים מובהקים הקשורים להבדל שבין דעת מרן הבית יוסף לשיטת הרמ"א.

את המושב הבא פותחים דברי הגאון הרב ישראל יעקב ליכטנשטיין שליט"א אב"ד קהילת 'בני ישראל' בלונדון שבאנגליה, חבר 'מועצת רבני אירופה' ויו"ר אגף המקוואות.

הגר"י ליכטנשטיין עוסק בנושא הייבום בקרב בני עדות הנוהגים על פי שיטת מרן הבית יוסף. הגאון הרב יעקב דוד שמאהל שליט"א דיין קהילת 'שומרי הדת' באנטוורפן, חבר 'מועצת רבני אירופה' ויו"ר אגף דיני ממונות ויו"ר הועדה הרוחנית מרחיב בדבריו בשאלה האם ספרדי יכול לטעון "קים לי" כהרמ"א ולהיפך, תוך שהוא מכניס את כל ציבור הרבנים לעומק הסוגיא המורכבת הזו בבחירות רבה.

את החלק הבא של המושב הזה המשיך הרה"ג

על "מנהיגות יהודית" במשנתו – ממנה התפתח כה הרבה בכל העולם.

את המושב חתם בדבריו הגאון הרב לוי יצחק גרליק שליט"א ראש המכון האירופאי להוראה בדברי פתיחה למושב הבא שיעסוק בנושא הכשרות.

המשא המרכזי

זהו הרגע.

כל הנוכחים קמים על רגליהם בהיכנס שליחו האישי ובנו של הגר"ע יוסף שליט"א - הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א ראש ישיבת חזון עובדיה, אל מקום התכנסותם של רבני אירופה.

"מקום עריסתנו" מקדים הרה"ג אהרן בצוץ שליט"א, רב קהילת הספרדים בגולדרס גרין שבאנגליה "הוא בארץ הזאת. כאן חיו גדולי האומה שלנו, גדולי התורה"

בהמשך דבריו פירט הרב בצוץ את חשיבותה של ההתכנסות הזו לתפארת יהדות המזרח למען חינוך ילדינו בהליכה בעקבות המסורת הספרדית שלנו מתוך הבנה נכונה. להחזיר עטרה ליושנה שבני ספרד יהיו גאים במנהגייהם!"

רגע לפני משאו המרכזי והארוך של הגאון רבי

משלחת הרבנים מבקרת בבית הספר היהודי במדריד

אבשלום קאלזאן דיין קהילת הספרדים יוצאי גרוזיה באנטוורפן.

בהיקף מדהים ובהרבה שימת לב לפרטי ההלכה הרחיב הרב קאלזאן את כל הנושא של החלת חרם דרבינו גרשום על בני עדות המזרח – בכמה תחומים.

פולמוס נרחב עוררו דבריו וניכר היה שלולי קיצור הזמן היו מורחבים הדברים עוד יותר בפיו.

הרב שלמה קצין ראש "מדרש ספרדי" בירושלים נטל חסות רבה על הכינוס, בהיות הרב בן דהן תלמידו משכבר הימים וכמוהו עוד רבנים ספרדיים רבים בכל רחבי אירופה.

"יש לנו כמאה וחמישים תלמידים – רבנים בכל העולם" פתח הרב קצין את דבריו והמשיך לדבר

לידיו בהחדירו לכולם את חשיבות הנושא הזה, בו רבה הייתה העזובה באותם ימים.

בהמשך דבריו סיפר הגר"י שליט"א כיצד ישב בעת סעודת מצווה עם כמה מגדולי התורה ממוצא אשכנזי ובראשם ראש ישיבה חשוב ידוע מאוד, אשר התקיפו במילים חריפות על כמה מהנהגות הספרדים כיום.

על כל אחת מההערות הללו השיב הגר"י בטוב טעם שהביא את אותו ראש ישיבה להבנה מחודשת באשר לאמיתות וביסוס מנהגי עדות הספרדים.

פאנל של שאלות ותשובות נערך בתום שיעורו של הגר"י שליט"א בשאלות חשובות ומהותיות הניצבות לפני רבני אירופה.

משא חשוב נוסף נישא מפי הרה"ג יוסף בנימין צרפתי שליט"א, אשר עסק בנושא האתרוגים המרוקאים וכשרותם המוחזקת מזה שנים רבות בידי גדולים וחשובים – לאור הערעורים שקמו עליהם בידי קהילה מסוימת.

במושב הבא, שהיה המשך קודמו, נשמעו דבריהם של עוד רבנים חשובים בנושאי כשרות. במושב הבא שעסק בנושא "שמחות ופיקוח נפש" נשמעו דבריו של הרה"ג ישועה חדאד שליט"א רב קהילת הספרדים במילאנו שבאיטליה אשר התמקד בנושא מנהגי האבלות בקרב בני עדות הספרדים והד"ר אלי שוסהיים מארגון אפרת שהציג את דבר ארגונו ופעלו הרב למניעת הפלות בעם היהודי בכל העולם (דבריו המרגשים של ד"ר שוסהיים בעמ').

עניי כל ישראל אליכם!

בשיאו של הדינר שנערך בסופו של יום הדיונים השני והמרכזי נשמעו דברי הגר"ע יוסף שליט"א ברמה. באמצעות הטלפון נשמעו, בשידור חי, דברי הרב שליט"א מביתו שבירושלים ועד לאולם הקהילה היהודית שבמדריד.

לפני יצירת הקשר עם הרב הסביר הרב מנחם מרגולין מזכ"ל מרכז רבני אירופה לראשי הממשל שבאו להשתתף בדינר הזה מיהו האיש שאת קולו הם עומדים לשמוע. ניכר היה שהם מבינים את ערכו של הרגע, די היה להם להאזין לשקט שהשתרר עם הינתן האות שאכן קולו של מרן עומד להשמע בעוד מספר שניות במערכת ההגברה.

הגר"ע יוסף קרא לנוכחים "לחזק את בדק הבית, את התורה, את המצוות, את המעשים הטובים".

"זכות הרבים תלוי בהם" קרא עליהם מרן שליט"א והוסיף כי עליהם מוטל החוב "לדאוג לחנך את ילדי ישראל שילמדו בתלמודי התורה וידעו "מהי היהדות שלנו", שבת ומועדים.

כמו כן קרא להם לקדש שם שמים בפעלם "למען דעת כל עמי הארץ", והוסיף ברכה מיוחדת להרה"ג בנימין יוסף צרפתי שליט"א רב ומו"ץ דק"ק "מחזיקי הדת" בבריסל שבבלגיה שעמל רבות על ארגון הכינוס המפואר והצלחתו המושלמת.

ברכתו של הרב נסכה בכל משתתפי הכינוס את הכוחות והעניקה להם את ההדרכה הלאה,

להמשיך ולהוסיף עוד חיילים לתורה וליהדות הנאמנה בכל מקומות תפוצותיהם.

"אנו רוצים שתחושו בארצנו את העבר המזהיר של היהודים בספרד" אמר ראש הקהילה היהודית לאחר השמע דברי הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א, "מבואכם הנה אנו שואבים את הכוח להמשיך הלאה ולהעביר את מסורת אבותינו הלאה לילדינו המתגוררים עמנו כאן".

ראשי הממשל השמיעו אף הם את דבריהם והודו לרבנים על בואם לארצם, היה זה נציג שר המשפטים (היהודי -שנבצר ממנו להגיע בעצמו) שהתבטא כי "כל ספרדי עם רגשות טובים היה מתרגש כמוני להיות כאן אתכם".

"ספרד שלאחר הגירוש חשה בעוני אמיתי שנוצר בה לפתע" הוסיף נציג הממשל, "רק ברגע שבו החלה הדמוקרטיה בספרד ויהודים הורשו לשוב אליה, חשנו שוב ביתרון הגדול של מגורי היהודים אתנו מתוך חופש אמיתי.

חלק בלתי נפרד מהחופש הזה הושג בזכות ההסכם שנחתם לפני כמה עשרות שנים בין הממשל לבין הקהילה היהודית. הסכם שבזכותו אנו בטוחים שהיהודים אכן חשים בטוחים ורצויים בתקופה חדשה של סליחה ושיתוף פעולה".

גם שגריר ישראל בספרד כיבד את האירוע בנוכחותו ולאחר השמע דבריו העניק הגאון הרב ישראל ליכט־נשטיין שליט"א רב דק"ק 'בני ישראל' בלונדון וחבר 'מועצת רבני אירופה' שי עבור שר המשפטים, לא לפני שחידד בדבריו את המסר החשוב לפיו כל חיי היהודים נזונים מהתורה ומשמעותיים רק בזכותה.

חתימת חלקו העיוני של הכינוס נעשתה בידי אורח הכבוד הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א אשר עמד על חשיבותו של הכינוס הזה אך הזהיר "שזה לא יהיה חד-פעמי. כדאי יהיה שבכל שנה יתאספו הרבנים לכינוס שכזה להתייעצויות על כל ענייני הקהילות ותשועה ברוב יועץ".

ברוב קשב האזינו הנוכחים לדברי הגר"י שליט"א שציין אחר כך גם באזינו את שביעות רצונו מהכנס ואת יופיו של הרעיון הנפלא הזה שבו מתכנסים גדולי התורה ומנהיגי הקהילות לדון ולהתייעץ בכל הקשור להנהגות קהילתיותם ובפרט תוך מתן הדגש על ייחודיותן של כל קהילות ישראל באשר הן. בהמשך דבריו גולל הגר"י את אשר ראו עיניו ש"ברוך ה' אנו רואים בכל הקהילות התחזקות רבה לקיום המצוות".

"בבוא המשיח" סיים הרב שליט"א את דבריו, "יהיו אלה הרבנים שיעלו אחרונים, כמו הקברניט הנוטש אחרון את ספינתו.

אתם הקברניטים, ועליכם תחול הברכה שיפוצו מעיינותיכם חוצה ותזכו לקדש שם שמים באמת".

ברגשות שמחה והתרוממות הרוח נפרדו כל הנוכחים מהגאון רבי יצחק יוסף שליט"א ובכך למעשה נחתם חלקו העיוני של הכינוס הגדול הזה.

עם מטען רב ומלא תוכן פנו כל הנוכחים איש לאכסנייתו שאורגנה בידי אנשי הלוגיסטיקה המוכשרים של מרכז רבני אירופה תחת ניצוחו של הרב דוד רוז מנהל אגף הכינוסים, כשכל אחד נושא עמו עוד כוחות לקראת המשך פעילותו בקהילתו.

למחרת היום התקיים חלקו הנוסף של הכינוס, בסיור מרתק ומרגש מאוד בטולדו העתיקה ובעוד רשמים בעלי עניין רב.

חלק מקהל הרבנים בעת הדיון

אורח מיוחד אשר כיבד את קהל הרבנים ה"ה הראשל"צ הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א אשר עשה מאמצים גדולים והצליח להגיע הנה ביומו השלישי של הכינוס. לחזק את המתכנסים ואת המארחים בדברים חמים ונלהבים. ונשא ונתן עם הרבנים בעניינים שונים.

הדוב ועץ התות

במדריך, העיר שסמלה – דמות הדוב ועץ התות - אינו מגלה מאום מעברה, מסיירים הרבנים בבית הספר היהודי, בית הספר שמרן הגר"ע יוסף שליט"א חנך לפני כשלושים שנה.

התלמידים שומעים הסבר על מטרות הכינוס ומהותה של רבנות בישראל. על פי שאלותיהם זה עניין אותם באופן מיוחד.

בהרבה הערכה מכבדים הרבנים את ראשי בית הספר המפואר הזה. בית הספר הזה שומר על גחלת יהדותם של חניכיו בתוככי ספרד המודרנית, במקום בו גדלים הילדים בלי הרבה יידישקייט ובלי שמול עיניהם ניצבות דמויות הוד רבות מהן יידעו יהדות אמיתית מהי.

התלמידים אף הם מתרגשים בעליל ממספר הרבנים הרב שהגיע אליהם, "כולם כאן רבנים" מדגיש המורה המתרגם והתלמידים פוערים פיהם בתדהמה.

יומיים קודם לכן שמענו מפי הרב יצחק גולדשטיין, הפועל בספרד מזה כמה עשרות שנים, על הפעילות הנעשית כאן להקניית מושגי היהדות בצורה המרתקת את בני הנוער הלומדים בבית הספר הזה, לפני ראש השנה מראים להם כיצד מכינים שופר וכל ילד גם מקבל שופר אמיתי הביתה, בחנוכה הם לומדים להכין נרות ושמן, ובפסח מצות.

אחר החיתום

כולם מזדרזים בחזרה אל בנין הקהילה היהודית בעיר.

הכל הולך אחר החיתום.
לחתימת הכינוס התאמץ מאוד להגיע הראשון לציון הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א. הוא שהה קודם לכן במקסיקו אך כפי שהוא עצמו ציין בדבריו "מלכתחילה היה מדובר שגם אני אבוא לכאן,

אבל לא אסתייעא מילתא ונקבעה לי פגישה עם ראש העיר של מקסיקו ובערב עם נשיא המדינה".

הנשיא היה לפני כן ראש העיר הקודם, בבואי לשם בפעם שעברה הוא פנה אלי וביקש ברכה. ברכתי אותו שיהיה נשיא...

אחר כך הוא שלח וביקש גם ברכה בכתב כסגולה. שלחתי לו "למנצח בנגינות" שהיה ברשותי.

והוא נבחר.

כשנודע לו על בואי לשם, הוא ביקש מאוד לפגוש אותי.

כשנפגשנו הוא ביקש שוב ברכה והיה בזה קידוש ה' גדול כשעמדנו שם בנוכחות שרים רבים ואמרנו "שיר למעלות".

הרבה תועלת יצאה מהמפגש הזה עבור הקהילות שם ועבור היושבים בארץ הקודש.

שמעתי על הצלחת הכנס ויה"ר שיביא חיזוק לרבנים והרבנות בארץ ובעולם".

בשלב זה פתח הגרש"מ שליט"א בדברי תורה בהם עסק בגודל דמותו של אברהם אבינו ובאשר עלינו ללמוד ממנה לדורות.

בדברי ברכתו של רבה של מדריד הרה"ג משה דהן שליט"א הוא תיאר את האתגרים הניצבים בפניו כל העת "אחד הנושאים החשובים ביותר הוא לתפוס כל הזדמנות ורעיון אפשרי וכמובן גם לחדש בעצמנו כל הזמן", אמר הרב בן דהן.

"אחת מהדוגמאות לכך היא השיעור בן כעשרים הדקות, הנמסר בקביעות ובמסירות נפש של ממש על ידי הראשל"צ הגרש"מ עמאר שליט"א, בשיחה ישירה מישראל אלינו".

הרב בן דהן הודה שוב לכל הבאים לכינוס שעל ידי מרכז רבני אירופה וראשי הארגון החשוב הזה "שעוזר לנו בכל הזדמנות אפשרית".

"הכינוס הזה היה דוגמא של שיתוף פעולה שכל כולו אחדות" אמר הרב המארח רגע לפני שכל הנוכחים עברו ללחוץ את ידיו בהכרת תודה על האירוח הנפלא לו זכו בעירו.

שעה קלה, וכבר אנו בדרכנו אל שדה התעופה, בטיסה שתעבור דרך ברצלונה ולארץ ישראל. ♦

על ביקור הרבנים בטולדו, בגליון הבא בע"ה

ברכות מליפות

נשגור קדם מרגן ורבנן הרבנים הגאונים, יושבי על מדין
קהילות הקודש לרגל השמחה השרויה במעונם, ה"ה

מעכ"ת הגאון הרב **אשר יעקב וועסטנהיים** שליט"א
רב ב'צעירי אגודת ישראל' במנשסתר
לרגל חתונת בנו בשעטומ"צ

הרה"ג **שבתי סלבטצקי** שליט"א
רב דקהילת חב"ד אנטווערפן
לרגל אירוסיו בנו ולרגל הולדת נכדו בשעטומ"צ

הרה"ג **שמואל קמינצקי** שליט"א
רבה של דנייפטרופיטרובסק
לרגל הולדת הבן בשעטומ"צ

הרה"ג **מנחם מענדל פבזנר** שליט"א
רב דקהילת חב"ד ג'נבה שווייץ
לרגל אירוסיו ביתו

הרב **יצחק גולדשטיין** שליט"א
רב דקהילת חב"ד מדריד
לרגל אירוסיו בנו בשעטומ"צ

הרב **מנחם מענדל אלפרוביץ** שליט"א
רב במוגילוב, ביילורוס
לרגל הולדת הבן בשעטומ"צ

הרב ר' **מאיר משה מאירזון** שליט"א
טוען רבני באירופה
לרגל אירוסיו ביתו

מעכ"ת הגאון הרב **אברהם ערנטרוי** שליט"א
רב דבית מדרש 'זכרון בנימין' אנטווערפן
לרגל נישואי בנו בשעטומ"צ

מעכ"ת הרב הג' **אהרן בצוץ** שליט"א
רב מו"צ דקהילת הספרדים
בגולדרס גרין, לונדון
לרגל הולדת בנו בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **אלחנן הלפרין** שליט"א
נשיא התאחדות קהילות החרדית בלונדון
וגאב"ד 'בית שמואל' - רדשמילא' בגולדרס גרין
לרגל נישואי נינו בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **אליעזר לייבער שנייבלג** שליט"א
אב"ד 'מחזיקי הדת' עדג'וער אנגליה,
לרגל אירוסיו בנו
עם נכדת

מעכ"ת הגאון הרב **אברהם יונה שווארץ** שליט"א
אב"ד ק"ק 'קהל חסידים' בווינא

מעכ"ת הגאון הרב **יצחק רובין** שליט"א
יו"ר מועצת רבני המחוזות
וחבר מועצת הרבנות הראשית של אנגליה
לרגל הולדת נינו בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **מרדכי צבי פסח** שליט"א
דיין ומו"ץ בהתאחדות הרבנים 'כדתיא' לונדון
לרגל חתונת בתו בשעטומ"צ

יזכו לרוות מהם ומכל יוצאי חלציהם רוב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא כל הימים
המברכים בכל לב, ההנהלה

בית המטבחים הגדול בקפריסין העמיד את מתקניו לשרות השחיטה המקומית המהודרת

למשימה גוייס צוות שוחטים מיומן מארץ ישראל בפיקוחם של הרב הראשי לקפריסין, הרב אריה זאב רסקין והשו"ב הרב משה מעטוף | נמנע מחסור בבשר כשר לחגים

סאת יהודה רז

הצלחה רבה נרשמה להתארגנות לאספקת עופות ובשר לקהילה היהודית בקפריסין. בשל החשש ממחסור בבשר כשר, נשחטו לקראת החגים 300 כבשים. השחיטה נעשתה בפיקוחם ההדוק של הרב אריה זאב רסקין שליט"א הרב הראשי לקפריסין, והשו"ב הנודע הרב משה מעטוף שליט"א מקרית מלאכי. לשחיטה גוייסו שוחטים בודקים ומולחים מישראל.

השוחטים יצאו לבית המטבחים הגדול ביותר במדינה, CYPRA, שנפתח רק לפני שמונה חודשים. המקום היה מוכן ומוכשר מבעוד מועד לשחיטה המהודרת.

בקפריסין נהנים ממבחר בהמות המיועדות לשחיטה, עובדה המאפשרת לרבנים להחמיר גם במקרים שבמקומות אחרים נוטים להכשיר. זאת הסיבה שבגינה מרבית הבשר הכשר בארץ ישראל מיובא מחוץ לארץ. הלא מובן מאליו, שלא כל הבשר הנשחט מתגלה כבשר כשר וחלקו הגדול נגוע בשאלות חמורות. בישראל כמעט ואין שוק של אוכלי טריפות, והערבים יודעים לנצל את ההיצע הגדול יחסית כדי לייקר את המכירה. לעומת זאת בחו"ל, ישנו ביקוש גדול לבשר טרף ואין כל בעיה למכרו במחיר סביר והגיוני. זו הסיבה, שמשווקי הבשר בארץ ישראל מעדיפים לשחוט את הבשר בחוץ לארץ.

ההתארגנות לשחיטה כשרה ומהודרת מוצלחת במיוחד, כשמדובר בבשר בהשגחת הרב רסקין שליט"א, שכן אם במערכות כשרות אחרות אחוז הבשר הכשר עומד על כארבעים עד חמישים אחוז מכלל התוצרת הרי שבשחיטה

בית המטבחים בקפריסין

האחרונה, היה הבשר הכשר רק בסדר גודל של עשרים ושתיים אחוזים מכלל הבשר הנשחט (!) יתרת שבעים ושמונת האחוזים - יועדו לממכר לנכרים. והכל משום שהחומרות המונהגות וההקפדה היתירה של השוחטים והבודקים אחר הוראותיהם של הרב רסקין והרב מעטוף, הן ברמה כה גבוהה ויוצאת ידי חובת כל השיטות, עד שרובם המכריע של הבהמות הנשחטות אינן עוברות את הסף של הכשרות המהודרת.

יצוין, כי הפעילות הברוכה בהפצת יהדות במדינת קפריסין, עליה מנצח הרב הראשי

לקפריסין הרב אריה זאב רסקין הביאה לביקוש רב למזון כשר.

"כיום בשל הביקוש הגדול לבשר כשר לא משתלם לנו לייבא בשר מחוץ לקפריסין בשל העלויות הגדולות מחד והביקוש הרב מאידך. בסייעתא דשמיא אנו מקיימים אצלנו שחיטה כשרה למהדרין והמחיר לצרכן לא יקר, דבר שמדרבן יהודים רבים להימנות על אוכלי המזון הכשר. בעתיד בעז"ה אנו מתכוונים להרחיב את מחלקת הכשרות ולהעניק כשרות למוצרי מזון נוספים", אומר הרב רסקין.

מרכז רבני אירופה משתתף באבל הכבד על פטירתו של איש מורם מעם,
שליחו הנאמן של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע
אשר הקים עולה של תורה בתוניס, ה"ה

החסיד הישיש רבי ניסן פינסון זצ"ל

ומשגרים כוס תנחומים למשפחתו הכבודה והרוממה ולקהילת הקודש בתוניסיה, בה הרביץ תורה ויהדות במשך עשרות בשנים
בהמשך פעולותיו הכבירים תנוחמו בנחמת ציון וירושלים

אוי מי יתן לנו תמורתו
ההנהלה

בפגישה שהתקיימה בהשתתפות יו"ר אגף בתי עלמין במרכז רבני איחופה:

ראש עיריית וילנא: "כל זמן שאני בתפקיד לא ייהרסו בתי קברות יהודים בוילנא"

הגאון רבי אברהם יפה שלזינגר רבה של ק"ק מחזיקי הדת ז'נבה ויו"ר בתי עלמין באיחופה פנה נרגשות לראש העיר החדש: "עבורנו וילנא זה ירושלים. עצור את ההרס בבית הקברות היהודי" [ראש העיר התרשם מדברי הנציגים והבטיח לעשות ככל אשר בידו כדי לעצור את החפירות והבניה במקום] הוא הזמין את הגר"א יפה שלזינגר לבקר בוילנא ולעמוד מקרוב על פתרון הבעיות

המשלחת בראשות הגר"א יפה שלזינגר עם ראש עיריית וילנא

מהדברים, הבטיח לנוכחים כי כל עוד הוא מכהן כראש עיריית וילנא הוא לא ייתן לשום חברה בניה לחלל קברים. "כעת צריך לטכס עצה כיצד למנוע את הבניה המתמשכת במקום שהחלה עוד קודם כניסתי לתפקיד". הוא הבטיח ללמוד היטב את הנושא לעמקו ולעשות ככל יכולתו להפסיק גם בניה זו.

ראש העיר הזמין את הגר"א שלזינגר כאורח כבוד לעירו וילנא, כדי לעמוד עמו מקרוב על המצב המתחולל בשטח ולפעול למען השבת כבודם של גדולי עולם והיהודים הקבורים בבית העלמין. הביקור יתקיים בקרוב בתיאום בין הרב לוי מטוסוב ובין עוזריו של רה"ע.

הנוכחים יצאו מהפגישה באווירה טובה וחיובית ובתקווה, כי למרות ההרס המתמשך כל העת, יחל כעת המהלך לעצירת החפירות.

לאחר הפגישה עם ראש העיר, נפגשו הנוכחים עם נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי מר ריצ'ארד גורדון, אף הוא הבטיח לפעול ולעזור ככל יכולתו בנושא.

חשוב לנו כבית העלמין כאן בירושלים, עליך החובה לדאוג לעצירת מסכת החרפה והחילול המתמשך בעירך. הצל את בית הקברות", אמר הגר"א שולזינגר. ראש העיר שנראה נסער מאד

עבודות ההרס המחפיר בית העלמין היהודי בוילנא נמשכות כל העת. גם בימים אלה מחוללים דחפורים גדולים הרס רב בקברי יהודים. בבית הקברות העתיק והחשוב טמונים גאוני ומצוקי ארץ כמו ה'באר הגולה', ה'חיי אדם' ועוד.

מדובר בהחלטה של ראש העיר הקודם, אשר נתן רישיון לחברת בניה להקים במקום פרויקט בניה גדול. כעת, עם מינויו של ראש עיר חדש, נעשה מאמץ לנצל את שהותם בירושלים של רה"ע החדש, ושל הגר"א שלזינגר שהיה בביקור בוק בארץ ליום אחד לרגל השתתפותו בשמחה.

ראש עיריית וילנא החדש, יוזם אמבראס, התגלה כאדם לבבי הקשוב מאד לבעיה הקשה של הרס בית העלמין היהודי. במסגרת ביקורו בארץ, במסגרת הכנס 25 הבנלאומי לראשי ערי בירה בי-ס נאות לקבל השבוע את המשלחת בראשות גאב"ד "מחזיקי הדת" ז'נבה. בשעת לילה מאוחרת בחדרו שבמלון "מצודת דוד" בירושלים.

כאמור, בפגישה השתתפו הגאון רבי אברהם יפה שלזינגר, גאב"ד ז'נבה ויו"ר בתי עלמין במרכז רבני אירופה, הרב לוי מטוסוב, איש קשרי החוץ עם אנשי ממשל באיחוד האירופאי, נציגי אתרא קדישא, הרב אברהם אבא טורצקי מנהל אגף בתי עלמין ממשרד מרכז רבני אירופה בארה"ק, וצוות עוזריו של ראש העיר.

חברי המשלחת הודו לראש העיר על נכונותו להיפגש עימם בשעה מאוחרת, וראש העיר מצדו נראה נרגש לפגוש את הגר"א שלזינגר פנים אל פנים. במהלך הפגישה, שטח הגר"א שלזינגר את כאבו של העם היהודי בכל העולם לנוכח ההרס והביזיון שנעשה בוילנא, הרס המתמשך ומתחולל גם בימים אלו באחד מבתי העלמין החשובים ביותר לעם היהודי באירופה מסוימת אמר הגר"א שלזינגר "וילנא היא עבורנו ירושלים, ואתה הוא רה"ע שלה, דע לך שיש לך אחריות גדולה להציל את בית החיים מהביזיון הנורא המתחולל בו".

עוד אמר, כי "באם אנו יושבים כאן הלילה בירושלים תרגיש כראש העיר של ירושלים דליטא, ואתה חייב לעזור לעם היהודי. בית העלמין

לכבוד רבני הערים והקהילות באירופה

נודעת בשערים לשם ולתהילה פעילותה של אגודת "אפרת" שבראשה עומד איש רב פעלים מפורסם וידוע במסירותו הרבה להצלת נפשות, די"ר אליהו יוסף שוסהיים הי"ו, אשר שמה לעצמה חובה עליונה להציל נפשות של עוברי ישראל ומידי שנה זוכה להציל אלפי ילדים. וכפי שהעידו גדולי ישראל שליט"א מכל החוגים במכתבם, על פעולותיה הנשגבות והברוכות של "אפרת" שכולם מוקדשות להצלת חיים ממש.

בכינוס שקיימנו לאחרונה במדרה, הזמנו את די"ר שוסהיים לשאת דברים ולהציג בפנינו את דרכי פעולתה של אגודת "אפרת" והשיטות בהם היא נוקטת למיגור המגיפה האיומה של קטל עוברים. דבריו נשמעו בקשב רב והותירו רושם גדול על הרבנים מנהיגי הקהילות. מטרת הזמנתו של די"ר שוסהיים היתה לפתח שיתוף פעולה בין רבני הקהילות באירופה לאגודת "אפרת", במטרה לפעול בקרב היהודים באירופה למניעת הפלות.

אנו קוראים בזאת לכל הרבנים די בכל אתר ואתר, לפעול באמצעות אגודת "אפרת" על מנת להיאבק במגיפת ההפלות. אם באמצעות שימוש בחומרי ההסברה הרבים הקיימים ברשותה של האגודה בשפות שונות, ואם באמצעות הזמנתו של די"ר שוסהיים לבקר בקהילות, לשאת הרצאות ולהשמיע דברים בנושא זה. שיטות הפעולה ודרכי ההסברה של אגודת "אפרת" הוכיחו עצמם לאורך עשרות בשנים כמועילים ביותר בנושא זה, ואין ספק כי הניסיון הרב שיש להם מסוגל להציל נפשות יהודיות רבות בכל מקום.

בזהר הקדי (שמות ג') נאמר: "שלושה הם הדוחים את השכינה מהעולם ובני אדם צועקים ואינם נענים", ואחד מהם זה "החורג בניו במעי אמם, שסותר בניינו של הקב"ה וגרוע מרוצח". ולהיפך, כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובוודאי זה המציל נפשות רבות מישראל מקיים את בניינו של הקב"ה.

והננו בברכה לכל הרבנים וראשי הקהילות באירופה שיוזכו להציל נפשות יהודיות רבות ולעצור את המגיפה האיומה של קטל עוברים, ונזכה כולנו לקיים עולם מלא ולקרב את השכינה מגלותה אמכי"ה.

בשם מועצת רבני אירופה
ההנהלה

ז'יטומיר של ת

הגאון הרב ישראל יעקב ליכטנשטיין שליט"א ראב"ד דק"ק בני ישראל בלונדון וחבר מועצת רבני חיזוק מיוחד בז'יטומיר ובמערב אוקראינה ביוזמת "איגוד יהודי ז'יטומיר" [הביקור עשה רושם נ הרב ליכטנשטיין האחראי על תחום המקוואות מטעם "מרכז רבני אירופה" בוחן פתרונות הלכת

במקום, וצוות המחנכים והמלמדים, כשהרב נעתר להקדיש להם שעה מזמנו, בהגישו בפניהם שיעור בהלכות שבת, כלשאר השיעור הסבו יחדיו לסעודת מרעים, בביתו של הרב נחום תמרין הי"ו, מנהל הפדרציה היהודית בז'יטומיר והאחראי על הקשר עם הקהילות היהודיות במערב אוקראינה. הגר"י ליכטנשטיין שליט"א עודד את רוחם של השלוחים, וענה לשאלותיהם באריכות ובטוב טעם.

בבוקר יום שני, לאחר תפילת שחרית ומעמד "קבלת פנים" בבית הכנסת המרכזי, השתתף האורח הדגול בטקס לחנוכת "גן משחקים" בגני הילדים שע"י רשת "אור אבנר", סניף ז'יטומיר, תרומת הרה"ח רבי אלעזר גלבשטיין שליט"א ומשפחתו. משם פנה הרב לביקור בכיתות בית הספר היהודי "אור אבנר" בז'יטומיר, בהופיעו בכל אחת מהכיתות לבחון באופן אישי את כמות ידיעותיהם של התלמידים. מה עזה הייתה התרגשותם של הילדים, כשהגאון הגדול והנודע מלונדון הרחוקה פנה אליהם בשמם האישי, והתעניין בחייהם הפרטיים, כביכול רק למענם הגיע מלונדון עד לז'יטומיר... ואכן, התלמידים גילו בקיאות יפה בחומר הנלמד, וזכו לעידוד ומחמאות נדיבות מפי הגאון הרב ליכטנשטיין שליט"א.

את סדר היום העמוס, חתמה פגישה חשובה עם הנציג הממשלתי האחראי על תיק הדתות במחוז ז'יטומיר. האורח התקבל בכבוד ע"י הנציג הממשלתי, ובתגובה, ציין הרב לשבח את התרשמותו האישית מהמוסדות היהודיים הפורחים ומלבבים. הרב הביע את תודת "מרכז רבני אירופה" על יחסו החיובי למוסדות היהודיים, וזכה להבטחה להמשך שיתוף פעולה פורה.

גם יום המחרת, יום שלישי, היה עמוס בביקורים ובמפגשים. בשעות הבוקר, ביקר האורח בסמינר לבנות, ונשא דברים בפני הנערות היהודיות המתחנכות במקום. הרב גם ביקר בבנין הפנימיה

בפגישה עם נציג ממשלת אוקראינה

עם ילדי תשב"ד

בביקור במוסדות הרב שלמה וילהלם שליט"א

הזדהה בשמו - מה מפתיע - "רבי פסח..." אכן היה זה אחיו של אותו יהודי מלונדון...
הציבור התרגש מאוד למשמע הסיפור, ונוכחו בהשגחה הפרטית המשתקפת ממנו.
לקירוב מיוחד זכו הרבנים השלוחים הפועלים

קהילת יהודי ז'יטומיר, והמוני תלמידי מוסדות החינוך היהודיים בעיר זכו לביקור נדיר ומיוחד של הגאון הרב ישראל יעקב ליכטנשטיין שליט"א ראב"ד דק"ק בני ישראל בלונדון, המכהן כרב האחראי על תחום המקוואות מטעם "מרכז רבני אירופה" וכחבר 'מועצת רבני אירופה'. שהגיע לז'יטומיר למסע חיזוק מיוחד ועידוד הקהילה היהודית המקומית, ולבחון פתרונות הלכתיים שונים במקוה הטהרה החדש שנבנה בעיר. הרב ליכטנשטיין נחת בשדה התעופה בריספול, סמוך לקייב, ביום ראשון; והתקבל בשדה התעופה בהדרת כבוד ע"י נציג קהילת יהודי ז'יטומיר - משם נסעו יחדיו אל יעדם, לעי"ת ז'יטומיר המעטירה המחודשת ימיה כקדם.

את הביקור המרשים ערך הגר"י ליכטנשטיין שליט"א, לבקשתו של הרה"ג רבי שלמה וילהלם שליט"א, רב העיר ז'יטומיר, צפון ומערב אוקראינה, וראש "איגוד יהודי ז'יטומיר", אשר עומד בקשר הדוק עם הרב ליכטנשטיין מזה שנים רבות.

בית הכנסת המרכזי בז'יטומיר, כבר לא ראה ציבור כה גדול מזה זמן רב... המוני יהודי ז'יטומיר, התקבצו לתפילת מנחה ומעריב בבית הכנסת המרכזי בכדי לחזות בפניו של האורח הדגול שטרם לבוא מלונדון הרחוקה בכדי לעודדם ולחזקם.

מה גדולה הייתה התרגשותם כשלאחר התפילה ביקש הגר"י ליכטנשטיין לשאת דברים פני הקהל. בדבריו, סיפר הרב לנאספים שבעת ביקורו בז'יטומיר לפני כ- 14 שנים, אז הגיע לעיר במסגרת מסע רבנים למזרח אירופה, ובטרם צאתו לאוקראינה, ניגש אליו אחד מבני קהילתו, וסיפר לו שאחיו בשם רבי פסח מתגורר באוקראינה, ומזה שנים נותק ביניהם הקשר. אין הוא יודע היכן מתגורר אחיו, ואף לא אם הוא עדיין בין החיים... "ויהי כאשר הגיעתי לז'יטומיר, בבואי לבית הכנסת ניגשו אליו היהודים המקומיים לקבל ברכת שלומים, והראשון

זעלה

הגר"י ליכטנשטיין מתרשם מידיעות התלמידים

רבני אירופה, קיים ביקור
ושם עז על יהודי המקום
הלכתיים במקוה הטהרה.

הדגול במסע השתתחות על קברי הצדיקים
בערים בארדיטשוב ומעז'בוז'.

אין ספק, שרושמו העז של הביקור, יהדהד עוד
זמן רב בקהילת יהודי ז'יטומיר והשלכותיו יהיו
בודאי ארוכי טווח ורחבים ביותר, לטובת צמיחת
הקהילה המתחדשת ולהתבססותה.

הרכים לא יאומן. לאחר מכן, הובא הרב ליכט-
נשטיין אל מקווה הטהרה החדש והמפואר
בז'יטומיר, שם בחן הרב - המכהן, כאמור, כאחראי
על תחום המקוואות מטעם "מרכז רבני אירופה"
- הידורים שונים בכשרות המקוה, והדריך את
מפעילי המקווה בעבודתם - עבודת הקודש.
את ביקורו במערב אוקראינה, חתם האורח

ושניים ילדים נעדרי-משפחה, ובמבנים השונים
שבקרית החינוך.
גם בתלמוד-תורה המיוחד לבני רבנים מלמדים
ושלוחים, ביקר הרב שליט"א; ואף כאן, בחן כל
אחד מן התלמידים באופן אישי.
הילדים היו נרגשים ונפעמים מן ההתייחסות
האישית והלבבית, והרושם העז שנותר בליבותיהם

International moving services

- Door to Door services
- Commercial crating and logistics
- Professional art packing
- Sea and air services
- Projects, storage etc.
- import/export services to israel
- Packing of house hold good and personal effects

Proud member of: HHGFAA, AMSA, PPIS (ISPM # 15)
info@teamnet.co.il - www.teamnet.co.il

Tel: + 972-4-866-9991 Fax: + 972-4-866-9995 1-800-331-222

מאות אברכי כוללי גור באשדוד השתתפו בשיעור תורני מאלף של גאב"ד 'מחזיקי הדת' ז'נבה וחבר 'מועצת רבני אירופה' הגר"א יפה-שלזינגר שליט"א

פניני תורה יקרים באגדה על פרשת השבוע וענייני דיומא. ר' צבי פלדמן, הפועל רבות לטובת אחזקת הכוללים, הודה לאורח הדגול על שיעורו המופלא התורם לרמה הגבוהה של הלימודים בכולל.

שהשמייע הגר"א יפה שלזינגר, שנענה להזמנת ראש הכולל הרה"ג ר' ברוך חסיד, וראש מגמת הלכות שבת בסניף רובע ח', הרה"ג ר' יהושע ברסקי. בסיום השיעור השמייע גאב"ד ז'נבה וחבר מועצת רבני אירופה, הנודע כפה מפיק מרגליות,

מרכז ימיני

מאות אברכי הכוללים של גור באשדוד השתתפו השבוע בשיעור תורני מאלף שהשמייע רבה של ק"ק מחזיקי הדת ז'נבה וחבר מועצת רבני אירופה, הגאון רבי אברהם יפה שלזינגר שליט"א, מחבר שו"ת באר שרים ח' חלקים. חלקו הראשון של השיעור נסוב על סוגיות בדיני חולה בשבת, מגמה הנלמדת בסניף הכולל ברובע ח' בעיר.

לרגל השיעור המיוחד, התאחדו סניפי הכוללים והאברכים הגיעו לבית המדרש הגדול של סניף הכולל ברובע ג', כאשר על הפתחים והמבואות צובאים ומצטרפים לשיעור רבים מהצורבים הצעירים שהתענגו על הפלפול העמוק והמקיף

ברכות מאלופות

בשגר קדם מרנן ורבנן הרבנים הגאונים וחברי מועצת מרכז רבני אירופה, יושבי על
מדין קהילות הקודש לרגל השמחה השרויה במעונם, ה"ה

מעכ"ת הגאון הרב **גרשון מענדל גרליק** שליט"א
אב"ד במילאנו, חבר מועצת רבני אירופה ויו"ר ועד הפועל
ולבנו הגאון הרב **לוי יצחק גרליק** שליט"א
ראש המכון האירופאי להוראה
לרגל נישואי הנכדה-הבת בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **ירמיה מנחם כהן** שליט"א
אב"ד פאריז, חבר מועצת רבני אירופה ויו"ר אגף הגיטין
לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **ישראל יעקב ליכטנשטיין** שליט"א
ראב"ד 'בני ישראל' לונדון, יו"ר אגף המקוואות וחבר מועצת רבני אירופה
לרגל הולדת נכדו בשעטומ"צ

מעכ"ת הגאון הרב **משה טוביה ויסברגר** שליט"א
אב"ד דק"ק "עדת יראים" בודפשט וחבר מועצת רבני אירופה
להולדת נכדו

מעכ"ת הגאון הרב **פינחס לייבוש פדווא** שליט"א
דומ"ץ חסידי בעלזא ציריך, יו"ר אגף הכשרות וחבר מועצת רבני אירופה
לרגל אירוסיו בנו בשעטומ"צ

זכו לרוות מהם ומכל יוצאי חלציהם רוב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא כל הימים
המברכים בכל לב, ההנהלה

ייצור היין בעשרות יקבים ברחבי צרפת זכה להשגחה המהודרת של בית דין פאריז

יותר מ-50 משגיחי כשרות פעלו בעונת הבציר בהכוונתו של הגאון הרב ירמיה כהן אב"ד פאריז

סכך מעלי גפנים

מעניין היה לראות כיצד התמודדו משגיחי הכשרות עם הצורך בסוכה. אכן, ליד היקבים הוקמו עשרות סוכות. ה"פלטות" (משטחי הגפנים) שימשו לדפנות, בהיותם עומדים בגדלים התואמים את ההלכה, ואילו הסכך היה מעלי גפנים, כפי הנלמד מהפסוק "באספך מגרנך ומיקבך".

הגר"י כהן משקיע רבות בהכשרת משגיחי כשרות בפאריז. באחרונה הזמין הרב כהן את הרב שלמה הורביץ, מומחה בהגעלת כלים והכשרת תנורים, להרצות בפני המשגיחים. במשך כ-3 שעות הקיף הרב הורביץ את סוגיית ההכשרה, תוך שהוא מלווה את הרצאתו בסרט וידאו. כ-100 איש השתתפו בהרצאה זו. גם בתחום השחיטה התקיימו ביזמת הגר"י כהן שני קורסים שנועדו להעמיק את תודעת הניקור. יצויין, כי בית דין פאריז שהרחיב מאד את פעילותו בשנים האחרונות, חולש על 60 איטליזים, 180 מסעדות, ו-50 שירותי קייטרינג - כולם תחת השגחתו המהודרת.

מרדכי ימיני

מהפכת היין הצרפתי.

אם בעבר נקשר שמו של היין הצרפתי לטיב ולטעם משובח שאין דומה לו, הרי שלאחרונה ניתן לברך על רמת כשרות היין בחלק לא מבוטל מהיקבים הפועלים בצרפת. זאת, אודות להשגחה המהודרת של בית דין פאריז, החולש עם מערך השגחה מתוגבר וחסר תקדים על איזורי היקבים והפרדסים, בפקוחו המלא של הגאון הרב ירמיה כהן שליט"א, אב"ד פאריז, יו"ר אגף הגיטין ב'מרכז' וחבר מועצת רבני אירופה.

לא פחות מ-50 משגיחי כשרות, אברכים יראי שמים, פשטו בעונת הבציר על היקבים ברחבי צרפת, הנתונים תחת ההשגחה המהודרת של בית דין פאריז, ועקבו אחר תהליך ייצור היין שיהיה בשיא ההידור הקפדני.

ב"ד פאריז פעל לגייס ולהכשיר צוות גדול, למרות הקושי בכך - מאחר ועונת הבציר החלה השנה בדיוק בתקופה שבין יום כיפור וחג הסוכות. מרבית היקבים המייצרים יין כשר למהדרין ממוקמים בבורדו ובאיזור הפרדסים בדרום צרפת.

מסתבר, כי רבנים מפורסמים ומערכות כשרות מכל העולם מסתמכים על ההכשר המהודר של בית דין פאריז, כאשר כמויות גדולות של יין נשלחות לחברת "kedem" - הכל בהשגחת אב"ד פאריז.

הנעשה והנשמע

למכובדי הדגול מאד נעלה
רב פעלים, איש תבונות שנהנים ממנו עצה ותושייה

הגאון הרב **יצחק רובין** שליט"א

יו"ר מועצת רבני המחוזות
וחבר מועצת הרבנות הראשית של אנגליה
ומשפחתו הכבודה תחי'

לרגל השמחה השרוייה במעונם עם הולדת הנין שיחי'
למזל טוב ובשעטו"מ

יזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת כל הימים.

ממני הצעיר,
הרב אשר גולד
מנהל

ממצרים ועד הנה

לשם שינוי, נמקד את הזרקור לעבר קהילת אלכסנדריה שבמצריים. הרב אברהם דיין, מי שהיה עד לפני 3 שנים הרב המקומי, מיטיב לתאר כיצד שורדת הקהילה היהודית ואף מצליחה לשקם את מוסדותיה ללא כל הפרעה מצד השלטונות. "ראוי שהדברים יתפרסמו באירופה, כדי להראות עד כמה ניתן לעשות הרבה דברים למען קירוב רחוקים", אומר הרב דיין ל"הנעשה והנשמע".

ואף אותם שוכרים דואגים לשלם את חובם מדי חודש בחודשו. לאחרונה זכתה הקהילה במשפט שנמשך כמעט 10 שנים, ובתומם זכתה הקהילה ברכוש שנגנב ממנה על ידי אדם שכביכול השכיר את המקום על ידי שהוא זייף מסמך נוסף למה שכבר היה לו עם הקהילה. המקום בו זכתה הקהילה הושכר מחדש לאדם אחר, המקום עבור שיפוץ כללי ונראה כחדש לכל דבר אך לא זה הדבר, אלא אותו אדם אף הגדיל לעשות והתחייב לשפץ את כל המקום הסובב את המקום ששכר והוא אף עמד בהתחייבותו.

כל זה ועוד הרבה שיפורים שנעשו בשנים

ישיבה) וכן משרדי הקהילה, הספרייה, המקווה וכן בית הארחה של הקהילה נמצאים ברחוב נבי דניאל 69.

כעיקרון כל החנויות והבתים שמסביב לשטחי הקהילה וכן בית הספר הממוקם ברחוב המגביל לנבי דניאל שייכים לקהילה, וכולם מושכרים על ידי הקהילה לגויים מוסלמים ואף נוצרים. שוכרי החנויות והבתים משלמים את חובם לקהילה מדי חודש בחודשו כפי המוסכם עמם בחוזה עם הקהילה. ומעולם, למעט מקרים בודדים, לא היו בעיות לקהילה עם אותם אנשים, לקהילה אף נכסים במקומות אחרים במצרים

T עה רווחת בעולם כי מדינות ערביות מצרות את היהודים ומונעות מהם חופש דת בכל צורה שהיא. אך לא כך הוא הדבר. על פי הידוע, אף במדינות מוסלמיות קיצוניות כמו תימן ואיראן אין ליהודים שם כמעט בעיות מצד השלטונות, למעט אולי יחס קצת מציק מצד התושבים כמו מה שקרה לאחרונה בתימן.

אך כשמדברים על מצרים בכלל ואלכסנדריה בפרט המצב שונה, הן מצד השלטונות והן מצד תושבי המקום. והראיה לכך היא: בית הכנסת הגדול הנקרא 'אליהו הנביא' (5,000 מקומות

בית הכנסת אליהו הנביא

מצבת רבי חיים

הקדוש רבי יעקב אבוחצירא ז"ל בעיר דמנהור הסמוכה לאלכסנדריא (כמרחק שעה וחצי נסיעה). ד"ר סלמה בשיתוף עם הרב אברהם דיין שליט"א ועו"ד הקהילה ועוד אחרים פנו בבקשה לשלטונות מצרים לשפץ את הקבר, במשך שלוש שנים חיכתה הקהילה לתשובה חיובית, ולאחר שלוש שנים הגיעה התשובה המיוחלת ובתרומת יהודי אמריקאי ממוצא מרוקאי נתרם את הסכום לשיפוץ המקום סכום המוערך כ-\$70,000. דבר זה עורר את הקהילה לחיים מחודשים, ואף

האחרונות אחראי נשיא הקהילה ד"ר מקס סלמה. ד"ר מקס הינו יהודי שומר תורה ומצוות, בן 93, בעל מעמד חברתי וכלכלי גבוה ומקורב לאנשי המלוכה של העבר ואנשי הממשלה המצרית הנוכחית. ד"ר סלמה רופא שיניים במקצועו, הוא היה רופאו האישי של המלך פארוק לפני המהפכה ואף אחר כך היה רופאו של אחיו של עבד אל נאצר ועוד אחרים. לאחר שיצא לגמלאות, הובא ד"ר סלמה להיות מרצה באוניברסיטה לרפואה באלכסנדריא. כיום חי ד"ר סלמה בשכונת עגמי מחוץ לעיר ומשם הוא מנהל את ענייני הקהילה. הוא מגיע פעמיים בשבוע למשרדי הקהילה בימים שני וחמישי. ד"ר סלמה אף אחראי לשיפוץ קברו של הצדיק

פנים בית הכנסת אליהו הנביא

על הרבה שיפורים שנעשו בשנים האחרונות אחראי נשיא הקהילה ד"ר מקס סלמה, יהודי שומר תורה ומצוות, בן 93, בעל מעמד חברתי וכלכלי גבוה ומקורב לאנשי המלוכה של העבר ואנשי הממשלה המצרית הנוכחית. ד"ר סלמה, רופא שיניים במקצועו, היה רופאו האישי של המלך פארוק. לאחר שיצא לגמלאות, הפך מרצה מבוקש באוניברסיטה לרפואה באלכסנדריה. כיום חי ד"ר סלמה בשכונת עגמי מחוץ לעיר ומשם הוא מנהל את ענייני הקהילה, והוא מגיע פעמיים בשבוע למשרדי הקהילה בימים שני וחמישי.

החלה כבעבר לחגוג את הילולת הצדיק בבית הכנסת.

עוד שופץ לאחרונה במימון הקהילה ובשיתוף הרב דיין קברו של רבי נתן עמרם ז"ל שהיה רבה של הקהילה לפני 200 שנה, וחיבר קרוב לשלושה-עשר ספרים שהאחד מהם עומד לצאת בקרוב מחדש על ידי הרב דיין, הספר נקרא עילוי נשמות.

הרב אברהם דיין, מי שכהן עד לפני שלוש שנים כרב הקהילה באלכסנדריה, פעל ופועל רבות למען הקהילה בכל מישור, כיום הוא משמש בקודש כסגן רב ראשי בונציא ורב לא תושב של קהילת אלכסנדריה.

קברו של הרב עמרם ז"ל נמצא בבית העלמין מס' 1 בשכונת מזריטה, בית העלמין קיים כבר מאות שנים ואפשר למצוא בו קברים מלפני 500 שנה. בימים אלו בית העלמין עובר שיפוץ יסודי של ניקיון וסידור המקום מבחוץ ומבפנים. בנוסף לבית העלמין הנמצא בשכונת מזריטה, לקהילה עוד שני בתי עלמין השוכנים בשכונת שטבי ממול ימה של אלכסנדריה, בימים אלו עובר אף בית העלמין מס' 2 שיפוץ של ניקיון המקום, וסלילת מעברים בין הקברים, בסיומו יעברו הפועלים לבית העלמין מס' 3, שאף בו שוכנים כבוד תלמידי חכמים וביניהם כמה ממשפחת חזן המפורסמת בעל חקרי לב וחקקי לב.

לפני שנה נתמנה לקהילה סגן חדש יהודי בגיל העמידה ממשפחת גאון המפורסמת משווייץ וארץ ישראל, אשר מקורה ממצרים. מר בנימין יוסף גאון אינו עובד ומקדיש את יומו למען הקהילה בכל דבר אפשרי, לאחרונה נתגלתה כספת עתיקה בתוך אחד מחדרי בית הכנסת, ושם נמצאו קרוב למאה וחמישים פריטים הכוללים: מנורות, פמוטות לשבת, כתרים לספרי תורה ועוד. אשר כולם כסף טהור, ואשר הוחבאו בשנות המהפכה. פריטים אלו עברו ניקיון יסודי ואף מספור, וכרגע הם נמצאים בחדר הסמוך לחדר הארכיון של הקהילה. בארכיון הקהילה נמצאים כל ספרי הקהילה רישומי לידות, פטירות, בר מצוה ועוד, ואף ספרי בית דין מלפני 500 שנה.

בעבר הלוא רחוק עוד חיו באלכסנדריה בלבד קרוב ל-80,000 יהודים מכל השכבות ומכל העדות. בני מצרים, בני אירופה ואף אשכנזים שברחו מארץ ישראל בזמן מלחמת העולם הראשונה, ובני אשכנז שנמלטו מיד הצורך הנאצי. כיום הקהילה מונה קרוב ל-50 איש ברובם נשים, אך לא נואש אומרת הקהילה – ולאחרונה נמצאו שני יהודים, האחד אדון רוברטו ראובן מריני ממוצא איטלקי אשר נמצא בתהליך קירוב, ועוד בת שמונה עשרה ממוצא צרפתי למשפחת גלאנטי המפורסמת מירושלים, העובדת בקהילה בתפקיד מזכירה ראשית ואחראית על כל ארכיון הקהילה.

בתקופות החגים הקהילה במימונה ובשיתוף הג'וינט דואגים להשלמת המניין וכן להבאת אוכל כשר מארץ ישראל דרך השגרירות.

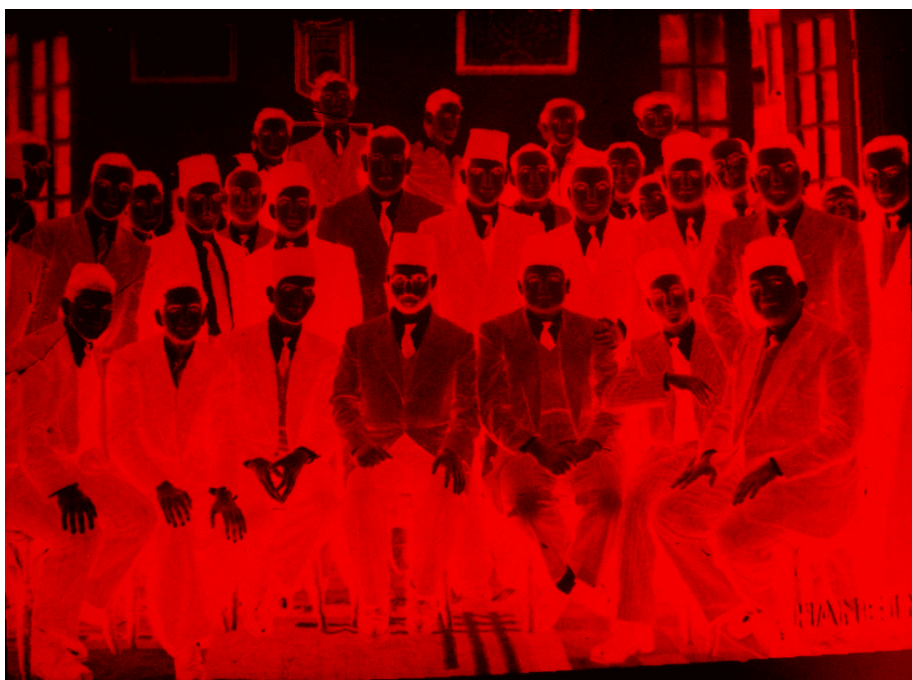
בנוסף, פעל הרב דיין ובמימון הקהילה שופץ

מצבת רבי יעקב אבוחצירא לאחר השיפוץ

מצבת רבי נתן

ישיבת אהבה ואחוה בקהיר

לפני כמה שנים קיבלנו מכתב מאשה בגיל העמידה שמקורה מאלכסנדריא, אימה נפטרה והיא שואלת מה הם דיני האבלות שחלים עליה כי היא לא בטוחה האם זו אימה הביולוגית או המאמצת. לאחר בירור מעמיק לפי הפרטים שהאשה מסרה, אכן היא צדקה ואותה אשה לא הייתה אימה הביולוגית אלא אימה המאמצת שמצאה אותה בכניסה לבית הכנסת בשכונת ספורטינג.

מתפקידי הקהילה לעזור בעיקר לענייה, עשרה במספר, בקניית מזון ותרופות ומתן עזרה כספית בסך 500 לירות מצריות בכל חודש, וכן אם צריכים טיפול רפואי הקהילה משלמת את הכל.

ימים ספורים לפני חג פורים השנה נסע הרב דיין לבקר את קהילתו, שם הוא עשה סיום מסכת מועד קטן בבית הכנסת ברוב עם וסעודה כשרה. בבוקרו של אותו יום הוא עלה עם כל הקהילה לבתי העלמין. כמה ימים אחר כך קבע הרב דיין יחד עם אנשי הקהילה מזוזות חדשות בכמה מן המשרדים, ואף שחט להם קרוב ל-50 עופות לקראת פסח.

ראוי שהדברים יתפרסמו באירופה, כדי להראות עד כמה ניתן לעשות הרבה דברים למען קירוב רחוקים, לא משנה הכמות, משנה האיכות. ואנו רואים זאת גם בפעולות שנעשים על ידי מרכז רבני אירופה שעובדים ללא ליאות למען עם ישראל למען העבר ולמען העתיד.

"המבצע האדיר של שיפוץ ובניית מקוואות זה דבר אדיר שאין כדוגמתו, אני זוכר שבאתי לד"ר סלמה בקשר לשיפוץ המקווה, הוא ענה מה פתאום למה צריך את זה. לאחר שבוע בשעה 7.30 בבוקר הוא מתקשר אליי ואומר לי: בוא מיד למשרד, אני הגעת, ואמר לי תעשה מה שאתה רוצה וכמה שצריך נשלם. הכוח של עם ישראל זה בקדושתו", מספר הרב דיין.

המקווה של הקהילה הממוקם בתוך הספרייה של הקהילה. המקווה בן קרוב ל-400 שנה, ועבר שיפוץ יסודי, בראש ובראשונה מבחינה הלכתית ואף מבחינה אסתטית. המקווה היה עם חיבור מים רגילים, אך ללא מי גשמים, ולכן דאג הרב דיין להבאת כל הציוד כדי להכשיר את המקווה. תהליך השיפוץ ארך קרוב לחודש ימים שבו עבדו הפועלים משעות הבוקר ועד שעות אחר הצהריים המאוחרות, ההליך ההלכתי היה בשיתוף ובייעוץ הרב יוסף בר שלום, רב העיר בת ים.

עוד מתכננת הקהילה לשפץ בקרוב את הספרייה שבה נמצאים קרוב ל-15,000 ספרים העוסקים בכל התחומים, יהדות, ולהבדיל, אף בדברי חול. הספרים הם בשפות רבות, עברית, ערבית, איטלקית, צרפתית, אנגלית, ספרדית, גרמנית, ואף באידיש.

יש שיאמרו כי חיי הקהילה כמעט מתים ואין המשכיות, חלילה. אך עם אנשים כאלה ופעילות כזו אין זה נכון כלל, למרות שאין כל כך הרבה פעילות יהודית במשך השנה פרט לחגים שאז יש פעילות נמרצת הקהילה מרגישה מאוד יהודית ואינה רוצה בשום תחליף רפורמי או תפילה בשפה אחרת מלבד לשון הקודש. וזאת בעקבות ניסיון שהיה לפני כמה שנים – אך הקהילה דחתה אותו בכל תוקף.

מר גאון ומר מריני קובעים שיעורים ללימוד תורה ותפילה כדי לקדם את הקהילה ומקווים אנו באמת להמשך חיים יהודיים שם. ולא רק לשימור הערב שהוא לא פחות חשוב.

הרב יעקב אראק, רבה של אתונה,
בשיחה עם "הנעשה והנשמע"

יוונים נקבצו עלי

את הבחינות לרבנות, ואכן, בשנת תשכ"ב עבר אותם בהצלחה וקיבל סמיכה לרבנות מהגאון הרב יעקב קפלן זצ"ל, רבה הראשי של צרפת בימים ההם. הרב אראק נישא במשך לימודיו בסמינר בצרפת, ולאחר מכן חזר ליוון והחל לשמש כרב שני לצידו של הרב הראשי של אתונה דאז, רבי יצחק גבאי זצ"ל. בחלוף השנים, נפטר הרב גבאי והרב אראק מילא את מקומו כרבה הראשי של אתונה. "באותם ימים היתה קהילה יהודית גדולה באתונה", מספר הרב אראק, "היו בה כ-3,000 יהודים, ואני סיינתי לרב הראשי בכל מה שנדרש. בעבר הייתי כאן מלמד בבית הספר היהודי בעיר ולכן שלחו אותי מצרפת לאתונה. למרבה הצער, היהודים התמעטו במרוצת השנים, וכיום יש רק 2,600 יהודים בלבד.

"הנעשה והנשמע" פורש בפנינו את המורכבות של הקהילה היהודית באתונה, את בעיותיה, ואת ההתמודדות היומיומיות עם בעיות התבוללות ואנטישמיות קשות.

הרב יעקב אראק נולד בעיר לאריסה שביוון העתיקה, ויצא ללמוד רבנות ב'סמינר ישראלי-צרפתי', אשר בצרפת. "למדתי אצל מנהל הסמינר הגאון רבי אהרון שילי זצ"ל, ואצל הרב שמחה גוגנהיים, המכהן עד היום כמנהל הסמינר", מספר הרב אראק. לאחר חמש שנים של לימודים בצרפת, נסע הרב אראק ללמוד בארץ ישראל בשיבת "באר יעקב", אצל ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ואצל המשגיח הרוחני הגאון רבי שלמה וולבא זצ"ל. לאחר הלימודים בשיבת הוא חזר לצרפת בכדי לעבור

תונה, בירת יוון, היא כרך סואן וצפוף, מכוסה בשכבה של זיהום אוויר, אולם, זו עדיין עיר מרשימה ביותר שצופנת בחובה עבר מרתק. שוטטות קצרה בחוצות העיר חושפת אותך לשכיות חמדה ארכיטקטוניות לצד שווקים צבעוניים מלאי תבלינים, דגים, פירות וירקות.

אולם מתחת למסווה של עיר תיירות תוססת, מסתתרת תופעה עגומה של דעיכה איטית של הקהילה היהודית באתונה, קהילה שהייתה בעבר פורחת ומשגשגת. מי שמנסה בכוחותיו הדלים לשמור את הצביון היהודי-אורתודוקסי של הקהילה, הוא הרב יעקב אראק, רבה של אתונה, שבשיחה עם

הקהילה היהודית באתונה
נמצאת במגמת ירידה, כאשר
בית הכנסת היחידי בעיר, פועל
רק בימי שני וחמישי בשבת
■ מסעדה יהודית כשרה לא
קיימת, ובית ספר יהודי אחד
מנסה להציל כמה שיותר ילדים
מהיטוך הנכרי ■ הרב יעקב
אראר, אשר התחנך בישיבת
"באר יעקב", נותן לנו הצצה
אל החיים היהודיים בעיר,
ומספר על המאבק הבלתי
פוסק בהתבוללות: "אנחנו
מגבשים את הצעירים ושולחים
אותם למחנות קיץ בישראל
כדי לחזק את הקשר שלהם
לעם היהודי" ■ ועל אווירת
האנטישמיות הקשה ביוון:
"הצלחנו להכניס את לימודי
השוואה לבתי הספר הכלליים,
כדי שהם ידעו מה עברנו"

■ אשר מדינה |

◆ מה מצב היהודים כאן מבחינה דתית רוחנית?

"כל היהודים כאן הם אורתודוקסים מבחינת השקפה", אומר הרב אראר, "אבל מבחינת קיום המצוות אני יכול להגדיר אותם כמסורתיים. לא כולם שומרים שבת. רק מיעוט התושבים ניתן להגדיר אותם כיהודים דתיים המקיימים את המצוות ומתפללים בבית הכנסת".

למעשה, בכל אתונה יש שני בתי כנסת בלבד. שניהם באותו רחוב, ממוקמים זה מול זה. "הראשון נקרא 'בית שלום' המשמש באופן פעיל את הקהילה, והשני מיועד בעיקר לתפילות בימים נוראים. לאחרונה חידשנו את בית הכנסת השני ואני מקווה

הודות לקומץ יהודים קשישים, רובם ניצולי שואה המקבלים שכר בעבור השלמת המניין.

לפני 30 שנה, כאשר עדיין לא היו במקום בקביעות שליחים של חב"ד, היתה פעילות יהודית שקטה ועצומה, רחוקה מעין הציבור של הגאון הרב גרשון מענדל גרליק שליט"א, כיום רב ואב"ד במילאנו וחבר מועצת רבני אירופה, אשר דאג לשמור על קשר אישי עם בני הקהילה היוונית. הוא היה שולח לכאן פעילים ע"מ לארגן את הפעילות בחגי ישראל עם בני הקהילה.

בנוסף, הגרג"מ גרליק, בעשר אצבעותיו, פעל לבניית המקווה הראשון אחרי המלחמה. המקווה הזה היה שורש היהדות באתונה ונבנתה כשאיש לא חלם על פעילות יהודית תוססת בעיר.

הילודה התמעטה, אנשים עזבו את הקהילה, רבים מהוותיקים נפטרו והקהילה היהודית הולכת ומתמעטת".

תפילות שני וחמישי

המצב ביוון מבחינת היהדות, לא בכי טוב. באתונה, כאמור, חיים 2,600 יהודים בלבד, בסלוניקי "עיר ואם" לשעבר בקהילות ישראל, חיים כ- 1,000 יהודים בלבד. בעיר זו קיים בית ספר יהודי בו לומדים כ- 70 תלמידים. בלריסה, הקהילה השלישית בגודלה, בה חיים כ- 300 יהודים קיים בי"ס יהודי קטן עם 18 תלמידים בלבד. המספרים הולכים וקטנים משנה לשנה. בבית הכנסת היהודי היחיד בסלוניקי מצליחים לקיים מניין בכל יום

מלבד בעיית ההתבוללות, מתמודדת הקהילה היהודית באתונה, כמו ביוון כולה, עם בעיית

אנטישמיות חריפה. מי שמוביל את ההשתוללות השנאה נגד ישראל, הם העיתונים המקומיים, הפרו פלסטיניים, שלא בוחלים בשום אמצעי כדי לצייר את ישראל בצבעים שחורים. לפני כמה שנים, כשצה"ל פעל ברפיח ללכוד מחבלים, בעמודים ראשונים של עיתונים מרכזיים הודפסו תמונות של תינוקות פלשתינאים פצועים מפעולות צה"ל ברפיח, תחת הכותרת: "הישראלים האכזריים הרסו 70 בתים"

שהוא יכנס בקרוב לפעולה גם במהלך ימות השנה". אומר הרב אראר.

אולם, גם בבית הכנסת הראשון אין מניין לתפילה בכל יום. התפילות מתקיימות בימי שני וחמישי בגלל הוצאת ספר התורה, ובשבת, או כשיש שמחה מיוחדת. "הנה, היום יום שני וכרגע חזרתי מהתפילה בבית הכנסת. אנשים 'חרדים' בקהילה הם מעטים מאוד. ניתן לספור אותם על אצבעות הידיים. יש כאלה שבאים לבית הכנסת כשיש להם יארצייט של קרוב משפחה או משהו כזה, וגם זה רק כשיש מניין בטוח".

◆ מה לגבי שיעורי תורה?

"גם בנושא הזה המצב לצערי עגום. בעבר ניסינו לעשות כמה שיעורי תורה אבל בגלל דלות המשתתפים העניין לא צלח. כרגע לא מתקיימים שיעורי תורה בבית הכנסת. בשבת בעבר הייתי נותן דרשה של פרשת שבוע, אבל כיום, בזמן קריאת התורה, אנחנו מחלקים להם חומר מיוחד על פרשת שבוע. יש גם את העלונים של חב"ד שמגיעים אלינו וגם זה עוזר ללימוד על פרשת השבוע".

◆ **האם יש מוסדות חינוך יהודיים באתונה?**
"באתונה קיים בית ספר יהודי לילדים, מגיל גן ועד גיל 12. כיום לומדים בבית הספר מאה ילדים. עם זאת, רבים עדיין לומדים בבתי ספר נכריים. אנחנו מנסים להשפיע על בני הקהילה לשלוח את בניהם לבית הספר היהודי ועושים הכל כדי שיהיו כאן חיים יהודיים כשרים" הוא אומר.

"יש לנו מקווה כשר ושחיטה מקומית, אולם

הרב יעקב אראר שליט"א

עדיין אין לנו מסעדה יהודית כשרה. חשוב לציין את תנועת חב"ד והשליח באתונה הרב מנחם מנדל הנדל, שעושה כאן עבודת קודש. הם מביאים אוכל כשר, מארגנים את החגים כאן. בפורים הם שולחים משלוחי מנות ובפסח מארגנים סדר פסח במלון עבור יהודי הקהילה. וכל הפעילויות המיוחדות שחב"ד מצטיינים בהם".

◆ מהן סוג השאלות שמפנים אליך יהודי המקום?

"השאלות והבעיות כאן מגוונות מאוד, כמו לכל קהילה יהודית בעולם. שאלות על בית הכנסת, ענייני שלום בית, ביקור חולים, עריכת חופות,

ולא עלינו – גם עריכת לוויית. אנחנו גם מטפלים בנושאי כשרות. יש לנו כאן שחיטה מקומית המספקת בשר כשר ליהודי העיר, ומלבד האוכל הכשר שבית חב"ד דואגים לסדר, אנחנו מייבאים אוכל כשר מארץ ישראל, בפרט בפסח לדאוג ליין ומצות מהודרות וכו'.

הקהילה היהודית באתונה לא ותיקה כמו אחותה בסלוניקי, אשר היתה בעבר, במשך 200 שנה הגדולה בקהילות היהודיות בעולם, ואנשיה שלטו בכל מגזרי הכלכלה בנמל, בתעשייה, במסחר ובבנקאות. ביוזמת הברון הירש, הנדבן היהודי הידוע, הוקמה בעיר רשת בתי ספר של אגודת 'כל ישראל חברים' שדאגה לחינוך ברמה יהודית גבוהה ובשפה הצרפתית.

בסוף המאה שעברה חיו ביוון כ-120,000 אלף יהודים, עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ירד מספרם ל-77,000 רובם בסלוניקי. השואה הנוראה לא פסחה על יהודי יוון, והגרמנים שנכנסו ליוון כבשו אותה במהירות ועשו ביהודיה מה שעשו בכל המקומות. הם בנו גטאות ושלחו מהם אלפים ברכבות אל מותם במחנות השמדה. חלק מהיהודים הצליחו להסתתר בהרים ונעזרו באנשים מקומיים ובמחתרת היוונית. אחרי השואה נותרו ביוון כ-12,000 יהודים רבים מאלו היגרו לישראל ולארצות אחרות.

העובדה שלמרות השואה לא התמעט מספרם של יהודי אתונה, נובעת מכך, שהרבה יהודים מסלוניקי ומערים אחרות ברחו אליה, כי היא עיר גדולה וניתן היה להסתתר בה. והרבה אנשים אכן מצאו בה מקלט.

מכתב שהתגלה לאחר המלחמה, בקיץ 1949, מהקהילה היהודית באתונה, מביא את עדותו של יוסף בן, יהודי מבני הקהילה שברח מסלוניקי לאתונה במהלך המלחמה: "אין לנו הכוח הרוחני והמלים לתאר לכם את הצרות הרבות שעברו על ראשינו במשך חודשי מרס-יוני... עכשיו לא נותר שום יהודי בסלוניקי. איכה ישבה בדד עיר ואם בישראל..."

כיום, מונה הקהילה היהודית ביוון כ-5000 נפש – המספר הולך ופוחת עקב התבוללות. ולמרבה הצער היא נמצאת בתהליך עצום של התבוללות ונשואי תערובת שגורמו בעתיד לדעיכתה והיעלמותה של קהילה מפוארת זו בתולדות ישראל.

♦ מה אתם עושים כדי לצמצם את בעיית ההתבוללות הקשה שיש בעיר?

הרב אראר: "כמו בכל מקום באירופה גם כאן יש את הבעיה הזו ואנחנו מנסים לשמור על הגחלת כמה שאנחנו יכולים. הצעירים שלנו מתכנסים מפעם לפעם במועדון מסוים, עושים קבלת שבת, וכשמזמינים אותי אני בא לדבר בפניהם, ומסביר להם את החשיבות של נישואין עם יהודים והאיסור שבהתבוללות, וכן על נושאים אחרים שחשובים מבחינה יהודית.

"עיקר הפעילות למניעת התבוללות מתבצעת על ידי אנשי ועד הקהילה, העושים את המפגשים הללו עם הצעירים ומגבשים אותם, וכך מחדירים בהם את החשיבות להישאר בעם היהודי. הם לוקחים אותם לסמינרים, למחנות קיץ. מביאים רבנים ואנשים מעניינים לביקורים באתונה כדי שידברו בפניהם, וגם הפעילים שלנו מוציאים אותם לקהילות אחרות ביוון כדי שידברו עם יהודים אחרים בשפתם וירגישו חלק מהקהילה היהודית באתונה".

♦ והדברים הללו עוזרים?

"אני חושב שזה עוזר. אנחנו בכל מקרה עושים את כל המאמצים שלנו ורואים פירות. אי אפשר לומר שאין צעירים שמתרחקים מהקהילה, אבל זה לא ברמה שהם עוברים את הכביש. אנחנו לא מרגישים שהם אבודים מהקהילה שלנו".

מלבד בעיית ההתבוללות, מתמודדת הקהילה היהודית באתונה, כמו ביוון כולה, בבעיית אנטישמיות חריפה. מי שמוביל את ההשתוללות השנאה נגד ישראל, הם העיתונים המקומיים, הפרו

פלסטיניים, שלא בוחלים בשום אמצעי כדי לצייר את ישראל בצבעים שחורים. לפני כמה שנים, כשצה"ל פעל ברפיח ללכוד מחבלים, בעמודים ראשונים של עיתונים מרכזיים הודפסו תמונות של תינוקות פלשתינאים פצועים מפעולות צה"ל ברפיח, תחת הכותרת: "הישראלים האכזריים הרסו 70 בתים".

השגריר הישראלי דאז באתונה, מרסם אבירם הסביר, ש"היחס הנוקשה לישראלים בא כתוצאה משילוב של סטריאוטיפים יהודיים עם חמלה בסיסית כלפי העם הפלשטיני. הם לוקחים את התמונות הקשות – ורפיח הביאה איתה אין-ספור תמונות קשות של

בית כנסת ביוון

פליטים ובתים הרוסים – ומבליטים אותם בעמודים הראשונים כי בזה מתעניין העם היווני".

גם לאחר שמאמן ספורט ישראלי הצליח ביוון והביא להם "הישגים" מרשימים, עדיין לא קתהה השנאה לישראל. חצי שעה לאחר סיום משחק האליפות של הקבוצה המובילה, יצאה הפגנה של מאות צעירים יוונים, חברי התנועה הקומוניסטית שיש לה חמישה מ-300 המושבים בפרלמנט, אל שגרירות ישראל באתונה. הם נשאו שלטים שבהם כונה ראש הממשלה לשעבר אריאל שרון "רוצח", וצה"ל, "כובש אכזר". סטיקרים בסגנון זה אף הודבקו על שערי השגרירות.

דווקא יחס השלטונות נוטה לטובת ישראל בהשוואה לשאר מדינות מערב אירופה. בשנות ה-80 הונהגה מדיניות אנטי-ישראלית חריפה על ידי הנשיא אנדריאס פפנדריאן, אולם זה 17 שנים מקיימת ישראל יחסים דיפלומטיים מלאים עם יוון. לפני שלוש שנים הכריזה ממשלת יוון על חמאס וג'יהאד איסלאמי כתנועות טרור.

בשנים האחרונות ישראל ייצרה עבור הצבא היווני שלוש ספינות טילים, שתיים מהן כבר נמסרו. 200 אלף תיירים ישראלים פוקדים את יוון מדי שנה.

"בכל אתונה יש שני בתי כנסת בלבד. שניהם באותו רחוב. סמוקמים זה מול זה. "הראשון נקרא 'בית שלום' המשמש באופן פעיל את הקהילה, והשני מיועד בעיקר לתפילות בימים נוראים. לאחרונה חידשנו את בית הכנסת השני ואני מקווה שהוא יכנס בקרוב לפעולה גם במהלך ימות השנה"

"עיקר הפעילות למניעת התבוללות מתבצעת על ידי אנשי ועד הקהילה, העושים את המפגשים הללו עם הצעירים ומגבשים אותם, וכך מחדירים בהם את החשיבות להישאר בעם היהודי. הם לוקחים אותם לסמינרים, למחנות קיץ. מביאים רבנים ואנשים מעניינים לביקורים באתונה כדי שידברו בפניהם, וגם הפעילים שלנו מוציאים אותם לקהילות אחרות ביוון כדי שידברו עם יהודים אחרים בשפתם וירגישו חלק מהקהילה היהודית באתונה".

הרב אראר בלבוס רבני מסורתי

"עלייה מאורגנת לא הייתי אומה. אין כאן התארגנויות כמו שיש בצרפת או במקומות אחרים. לפני קום המדינה ואחריה הייתה עליה חשובה ומאורגנת לישראל שבה עלו רוב היהודים שרצו לחיות בישראל. כיום יש הרבה צעירים מכאן שהולכים ללמוד בארץ ישראל וחלקם נשארים לגור שם. יש לנו בתי ספר שנוסעים מידי פעם לישראל לבקר שם תלמידים, יש לנו פעילים שיוצאים עם צעירים ואנחנו נמצאים בקשר טוב עם ישראל".

◆ הרב מעודד עליה לישראל?

"בוודאי, איזו שאלה. מי שיכול ורוצה לעבור לישראל, זה הכי טוב".

הספר הכללים, כדי שהצעירים ביוון ידעו מה קרה בשואה. יש הרבה שאומרים, אנחנו לא יודעים מה קרה בשואה ולא מעניין אותנו מזה".

אתה נמצא בקשרים טובים עם השלטונות ביוון? "בהחלט. מזמינים אותי לכל אירוע חשוב או לאומי. לפני כמה ימים, ב-28 לאוקטובר - שהוא יום חג לאומי כאן ביוון, הזמינו אותי כרב הקהילה לטקס הממלכתי. מבחינת השלטון היחס שלהם כלפי היהודים טוב מאד. אם יש בעיות זה מהאנשים ברחוב".

◆ יש דיבורים על עליה מאורגנת לארץ ישראל מצד אנשי הקהילה היהודית?

המסחר בין שתי המדינות הוא בהיקף של 400 מיליון דולר. "ברמה הדיפלומטית, המערכת הממשלתית ידידותית מאוד לישראל", אומר אבירם. הבעיות מתחילות ברחוב.

מכון ויזנטל ערך מחקר ובדק את מידת האנטישמי מיות בתקשורת וברחוב היווני והתוצאות מדאיגות. עד כדי כך שעוד לפני שהסתיים המחקר, המליץ ליהודים שלא לבקר במדינה. "יוון היא כיום יצרנית האנטישמיות המובילה באירופה, הרטוריקה האנטישמית בה קשה ונוקבת", כתב בדו"ח המסכם דובר המכון, אברהם קופר. "מדובר במגפה חסרת כל פרופורציה".

ראש מחלקת העולם במכון, ד"ר שמעון סמואל, הוסיף: "מספר פעמים כבר ביקשנו מהשלטונות היווניים לנקוט צעדים הולמים. אולם ההבטחות שניתנו במספר פגישות רשמיות, לא קוימו. יוון לא עושה דבר כדי להטיל דופי בהתבטאויות אנטישמיות בתקשורת, או אפילו להביע דאגה. על הממשלה לנקוט צעדים מידיים ונמרצים יחד עם גיוויים חריפים".

◆ מה עושים עם הבעיה החריפה הזו של האנטישמיות?

הרב אראר לא מתרגש במיוחד. "אנטישמיות? בכל מקום בעולם שיש קהילה יהודית יש אנטישמיות. אם תמצא מקום שאין - אתן לך פרס. מפעם לפעם אנחנו שומעים בתקשורת כמה אנשים שמספרים שהיהודים לא טובים וכו', ואנחנו מגיבים לזה ע"י המרכז היהודי הכללי של יוון, שהוא עושה מאמצים למנוע את הפרסומים הללו, או לחילופין לפרסם במקביל דברים חיוביים על ישראל. לדוגמה, לאחרונה פעל המרכז היהודי המאגד תחתיו את כל הקהילות היהודיות ביוון, לפעול להכנסת לימודי השואה לבתי

פנים בית הכנסת ביוון

בית כנסת ובית הכנסת אורחים הוקם סמוך לציון כ"ק האדמו"ר רבי דב בער מליובאוויטש זי"ע

ביום ט' כסלו, מלאו 180 שנה להסתלקותו של אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש רבי דב בער זי"ע, נשיאה השני של תנועת חב"ד (תקפ"ח-תשס"ח). במרוצת השנים, עם התרבות החסידים הפוקדים את ציונו הקדוש בעיר ניעזין שבאוקראינה, התעורר הצורך לשקם את האוהל ולהקים בסמוך בית כנסת ובית הכנסת אורחים.

מלאכת הקודש של השיקום והבנייה התאפשרה, תודות לנדבת ליבו של נדיב מארה"ב החפץ בעילום שמו, ביוזמת 'הקרן לפיתוח יהדות אירופה' והעבודות החלו בפיקוח שליח חב"ד ורבה של צ'רניגוב הסמוכה הרב יעקב מוזיקנט. עתה, במלאות 180 שנה להסתלקות, שמחים השותפים למלאכה לברך על המוגמר ולבשר לקהל הציבור ברחבי תבל, על שיקום האוהל והקמת בית כנסת והכנסת אורחים במרחק הליכה של כמאה מטרים.

התוועדות חסידים לכבוד חנוכת הבית, התקיימה ביום ההולדת ויום ההילולא, בבית הכנסת החדש, בהשתתפות רבנים ושלוחים, תלמידי ישיבות באוקראינה וציבור אורחים.

במהלך מלאכת השיפוץ נחשפו עשרות קברים שהיו טמונים בסמיכות מקום לאוהל; שנים רבות היה ניצב לצד מבנה האוהל, מבנה נוסף שנטו להחשיבו כבית כנסת או חדר טהרה מיושן. במהלך העבודות חדרו למבנה שהתברר כמחסן עזוב ולתדהמת הנוכחים, לנגד עיניהם נתגלו עצמות פזורות שהפכו למדרס רגל למרבה הביזיון. המחסן נהרס כמתבקש, והקברים צוינו והועמדו עליהם מצבות.

"חיים" על שפתותיו. הרבי נטמן כאמור, בבית החיים בניעזין, בפלך צ'רניגוב שבצפון אוקראינה ועל ציונו הוקם אוהל.

האדמו"ר האמצעי, מלבד פרסומו כמי שהרחיב עד מאוד את חסידות חב"ד, נודע גם כפועל ישועות בקרב הארץ. במיוחד קנו להן שם, ברכותיו לזרעא חיא וקיימא שנשאו פרי.

לאחר הסתלקותו, הפך גם ציונו הקדוש לאבן שואבת עבור אלה הזקוקים לזש"ק, בתוככי אלפי חסידים שבאו ובאים להשיח את ליבם ולעורר רחמי שמים.

הסתלקותו של אדמו"ר האמצעי נודעה בדברי ימי החסידים כפלאית במיוחד. תרמה לכך העובדה שנסתלק בדיוק ביום בו נולד 54 שנים קודם לכן, בשנת תקל"ד ונתקיים בו מאמר חז"ל "הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום".

ההסתלקות אירעה בהיותו על אם הדרך, בשובו מהעיר האדיטש שבפלך פאלטובא, שם השתטח על ציון אביו, אדמו"ר הזקן מייסד חסידות חב"ד. בליל ט' בכסלו לבש בגדי לבן והחל לומר מאמר חסידות עמוק עד שבטרם האיר השחר, בעודו מצטט את דברי הכתוב "כי עמך מקור חיים מחי' החיים", עלתה נשמתו בסערה השמימה כשתיבת

בית הכנסת הותיק בצ'רנוביץ הוחזר אחר כבוד לידי הקהילה היהודית

מאת מרדכי ימיני

עיריית צרנוביץ אישרה במעמד ראש העיר והמושל החזרת בית כנסת לקהילה היהודית. במקום פועל שליח חב"ד ורבה של העיר הרב מנחם מענדל גליצנשטיין.

במשך שנים מאז שנלקח ע"י הקומוניזם שימש

טיין, שקורא בהזדמנות זו ליוצאי צ'רנוביץ בעולם ולכל יהודי שחשוב לו לסייע למהפכה היהודית במקום, ולסייע בשיפוץ הבנין שמעורך בכחצי מליון דולר.

יצוין כי במקום פועל בית הספר 'אור אבנר' חב"ד ומתקיימת פעילות חינוכית עניפה בחסות קרן 'אור אבנר'.

המבנה חברת טלפונים, בהשתדלות הקהילה היהודית שיחררו את המבנה ובימים הקרובים יתחילו בתוכניות לעבודת השיפוץ שיש לעשות למבנה על מנת להשיב לו מראה של בית כנסת.

"המבנה יישמש בעז"ה כמרכז לכל ענייני היהדות ובין היתר ישחזרו את המקווה שהיה קיים בבנין לפני שנלקח", אומר הרב גליצנש-

TO RETURN: Bet Hadfus 12, Jerusalem 95483 Israel לחזרה: רח' בית הדפוס 12, ירושלים 95483

דואר אוויר
AIR MAIL

ק.פ.
שולח
9268
ירושלים
JERUSALEM

TOVA EMBROIDERY

Parochet & Mantles

אבינו מלכנו קבל ברחמים וברצון את תפלתנו

The sample is computed on the spot, and matched especially for the client's needs and requests.

You are welcome to come view our exclusive collection in our prestigious showroom!

Next day delivery services across Europe and fast delivery to all the world.

art@rikmatova.com 03-5747791: פקס 03-6741847 054-4451906: טל עוזיאל 40 ב"ב טל "רקמה טובה"-

Tova embroidery - 1425 59th st. Brooklyn N.Y. 11219 Tel:718-874-2030 art@tovaembroidery.com

In London- Tel:020844246840 Fax: 07980239793

www.tovaembroidery.com